

PROFILERET AAU-FORSKER FYRET

Peter Hervik er en af 107 AAU-ansatte, der er blevet afskediget, selvom han er leder af et forskningsprojekt med fondsstøtte.

SIDE 7

FUSK ELLER FORTOLKNINGER

Keld Skovmand har anklaget fire forskere for uredelighed i en faglig strid om folkeskolereformen.

SIDE 26

HOMOFOBI PÅ SDU?

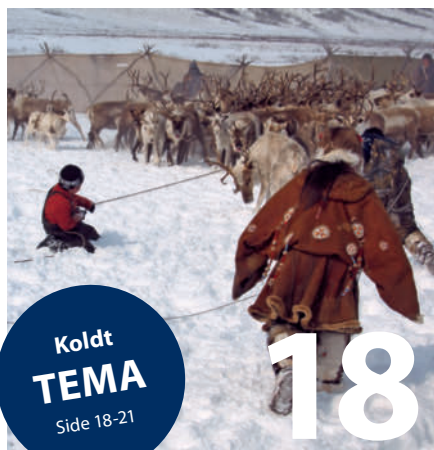
Professor får påtale for fotos af nøgne mænd

SIDE 10

“DIG, VI BEDST KAN UNDVÆRE”

Peter Hervik er blevet fyret af AAU, selvom han kan skaffe forskningsmidler og er en populær underviser.

LANGT UDE

Jeanette Lykkegård har lavet ph.d.-projekt i Kamchatka.

FUSK ELLER FORTOLKNINGER?

Keld Skovmand har anklaget fire forskere for uredelighed i en faglig strid om folkeskolereformen.

KORT NYT

Voldgiftssag om Mærsk Tårnet, ekstra fakultet på AU, nyt kodeks for forskningsformidling og milliardbesparelser på uddannelse. **4**

AAU AFSKEDIGER 107 I HISTORISK SPARERUNDE

Medarbejderne er frustrerede over ikke at kunne få at vide, hvorfor de er blevet fyret. **6**

PROFILERET AAU-FORSKER FYRET

Peter Hervik er en af 107 AAU-ansatte, der er blevet afskediget, selvom han er leder af et forskningsprojekt med fondsstøtte. **7**

DEBATINDLÆG: UNIVERSITET UDEN DEBAT

Morten Ejrnæs kritiserer AAU-ledelsen for ikke at inddrage medarbejderne i spareplaner. **8**

SDU GIVER PÅTALE FOR FOTOS AF NØGNE MÆND, MEN BILLEDERNE MANGLER

Professor Erik Albæk har fået en påtale for at have krænket it-medarbejder ved at udsætte ham for nøgenfotos på sin computer, men billederne mangler. **10**

TVIVL OM TAXAMETERLØFT KAN UDLØSE NY FYRINGSRUNDE

Hvis universiteterne ikke snart får afklaret, om HUM, SAMF og JUR får ekstra midler i 2020, kan det betyde flere fyringer. **12**

AU-LEDERE PRESSER (OGSÅ) FORSKERE TIL AT ÆNDRE DERES FORSKNINGSRISIKO

Debatmøde på AU om forskningsfriheden endte med enighed om, at en mere åben debatkultur er nødvendig. **14**

MÅNEDENS FOTO: KRIDTTIDENS PUNKROCKER

Bajadasaurus pronospinax er navnet på en nyopdaget dinosaur med halshorn på over en meter. **16**

VIS DIT PH.D.-PROJEKT: LANGT UDE

Jeanette Lykkegård har studeret tjuktjernes forhold til døden i det østligste Sibirien. **18**

FORSKER ANMELDER FILMEN “ARCTIC”

Underholder, men svipser på troværdigheden. **20**

ENGLANDS UNIVERSITETER I BREXIT-LIMBO

Theresa Mays aftale med EU var trods alt bedre end den hard-Brexit, der måske venter. **22**

DIGITALISERET LÆRING ÆNDRER UNDERVISERENS ROLLE

Det er ikke teknikken, men underviseren, der er forudsætningen for, at digitalisering skaber værdi i undervisningen. **24**

FUSK ELLER FORTOLKNINGER?

Keld Skovmand har anklaget fire forskere for uredelighed i en faglig strid om folkeskolereformen. **26**

NAVNE

Nye udnævnelser, priser og bevillinger. **29**

BAGSIDE

CBS fejrer nye mastere i store avisannoncer. **32**

Medlemsblad for DM's universitetsansatte (ULA), DM's forskningsinstitutions ansatte, Djøfs universitets- og forskningsansatte (UFO) under Djøf Offentlig. Løsaabonnemeter: IDA, Pharmadanmark, Psykologforeningen.

Bladets leder skrives af repræsentanter for universitets- og sektorforskningsafdelingerne i DM og Djøf. Bladets leder udtrykker fælles holdninger.

Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:

Jakob Elkjær (je@dm.dk).

Redaktionelle medarbejdere:

Red. leder Claus Baggersgaard (cbl@dm.dk), journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk).

Øvrige henvendelser:

Sekretær Sidse Rølle Jakobsen (srj@dm.dk).

Redaktionens adresse:

Forskerforum, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, telefon: 38 15 66 55.

Oplag: 8.200 eks.

Udkommer 9 gange om året den første uge i hver måned.

Øvrige adresser:

DM, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, tlf. 38 15 66 00.

Djøf, Gothersgade 133, PB 2126, 1015 Kbh. K, tlf. 33 95 97 00.

Grafisk Produktion: OTW A/S.

Næste udgivelse: 28. marts

Niels Poulsen,
seniorforsker. DM
ULAB

Forskningskvalitet under strukturelt pres (fortsættelse)

Nu hører vi, at forskningen sækker bagud på supercomputere og computerkraft, som er en af de centrale anbefalinger i en ny national strategi for Danmarks digitale forskningsinfrastruktur. Det vil årligt kræve 125 mio. kr. ekstra at dække forskningens behov for supercomputere, vurderer Uddannelses- og Forskningsministeriet. Men forskningen må selv finde pengene til den nye nationale strategi. Kan forskningen gøre det? Men universiteterne har ikke pengene.

Landets universitets- og forskningsledelser er i denne tid i gang med at tilpasse sig og tilskære de reducerede bevillinger som følge af den drastiske nedskæring på finansloven (se lederen i sidste nummer).

Universiteterne har fyringsrunder på skift. Skal de finansiere en ny strategi, kan de kun finde pengene ved yderligere besparelser, læs fyringer.

Aalborg Universitet (AAU) starter nu en stor fyringsrunde, som resultat af at universitetet skal spare 67 millioner kroner. Hvordan skulle AAU finde penge til en ny supercomputerstrategi? Manglen på finansiering bremser forskningen.

AAU er anderkendt som Europas bedste og verdens fjerdebedste inden for ingeniørvidenskab (U.S. News & World Report). Det er ikke kun inden for ingeniørvidenskab (it, klinisk medicin, miljøvidenskab, neuroscience, biologi & biotech), at AAU har en høj ranking og har en samlet plads som nummer 260 ud af verdens ca. 17.000 universiteter.

Kan man bevare niveauet på danske universiteter med dårlig finansiering og fyringsrunder? Hvor er politikernes ambitioner? Der bliver fyret på grund af manglende bevillinger, mens politikerne bryster sig af nye

puljer og initiativer, fx Danmarks mest ambitiøse talentprogram til 190 mio. kr., men samtidig har regeringen sparet 20 milliarder kroner på uddannelserne.

Efterhånden som skruen bliver strammet, bliver kravet om indtægtsgenerering og ekstern finansiering øget. Forskningen og forskningens ledelser søger at modvirke de mange års besparelser ved større og større finansiering via konkurrencemid-

“ Det virker som et stort paradoks, når regeringen på den ene side skærer i forsknings- og udviklingsmidlerne, samtidig med at den bruger store ord som verdensklasse.

ler som forskningsfonde, H2020, Innovationsfond osv. Forskerne bliver tvunget til at fokusere på mere kortsigtede projekter og må ofte skifte retning i deres forskningsinteresser for at kunne finansiere deres ansættelse og nødvendige støttefunktioner. De faglige omkostninger er høje, og den frie forskning er under pres. Der er sket et skred, fra at man selv vælger forskningsemne, til at man tilpasser sig bedst muligt i en siksakkurs nær sit emne. For medarbejderne kan det være fagligt dybt utilfredsstillende og kan på lidt længere sigt medføre forringelser i de faglige miljøer og blive en vej væk fra forskning i

verdensklasse. Hvis de øgede krav om at hente andre forskningsbevillinger ikke nås, vil det betyde personalereduktion.

Mens politikerne skærer ned og samtidig kommer med småinitiativer, som de kan rose sig af, forventer de samtidig, at forskningen kan overleve med nedjusteringer og nedlukning på fagområder, uden at det får konsekvenser for fremtiden.

Nedskæringerne i forskningsaktiviteter er kortsigtet og vil medføre tab af årtiers investeringer i faglige miljøer. Det virker som et stort paradoks, når regeringen skærer i forsknings- og udviklingsmidlerne, samtidig med at den bruger store ord som verdensklasse. Investeringer i forskning og udvikling skal medvirke til at sikre den fortsatte udvikling af en stærk og konkurrencedygtig dansk økonomi. Men det klinger hult, når bevilningerne til den offentlige forskning tager endnu et dyk på finansloven og rammer forskningen alvorligt med nedskæringer. Løftet om forskning i verdensklasse kan ikke skabes med gennem mange år faldende offentlige midler til forskningen. Bevillingerne til forskningen fortsætter sit frie fald, og med basisbevillinger, som mange steder ligger under 50 pct. af budgettet, har forskningsinstitutionerne ingen mulighed for at kompensere. Ord og initiativer alene skaber ikke verdensklasse.

Manglen på finansiering vil give dårligere resultater og sænker pålideligheden og kvaliteten af forskningen. Der er ingen hokusfokusløsninger, kun ordentlig finansiering kan sikre forskningen.

KU anlægger sag om ekstraregningen for Mærsk Tårnet

Københavns Universitet (KU) har anlagt en voldgiftssag mod Bygningsstyrelsen i forbindelse med opførelsen af Mærsk Tårnet på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Det bekræfter universitetet og Bygningsstyrelsen over for Licitationen – Byggeriets Dagblad.

Det er Bygningsstyrelsen, der som statens bygherre står for at styre byggeriet, mens universitetet lejer bygningen.

Striden handler om, at milliardprojektet på 42.700 kvadratmeter med laboratorie- og undervisningsfaciliteter ser ud til at blive væsentligt dyrere end planlagt. KU står dermed til at skulle betale en højere husleje, men universitetet mener, at ansvaret for budgetoverskridelsen ligger hos Bygningsstyrelsen som bygherre, som dermed også burde hænge på regningen.

Bygningen blev taget i brug i 2017, men den samlede pris på byggeriet, der oprindeligt havde et budget på 1,5 milliarder kroner, er ukendt i offentligheden.

Politiken skrev i 2017, at budgetoverskridelsen er på mindst 30 procent, men KU oplyser ikke, hvor stort et beløb tvisten handler om.

KU har også anlagt en intern statslig voldgiftssag mod Bygningsstyrelsen i forbindelse med Niels Bohr Bygningen på Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet.

Det byggeri havde et budget på 1,7 milliarder kroner, men det ser ud til at komme til at koste mindst 2,9 milliarder kroner.

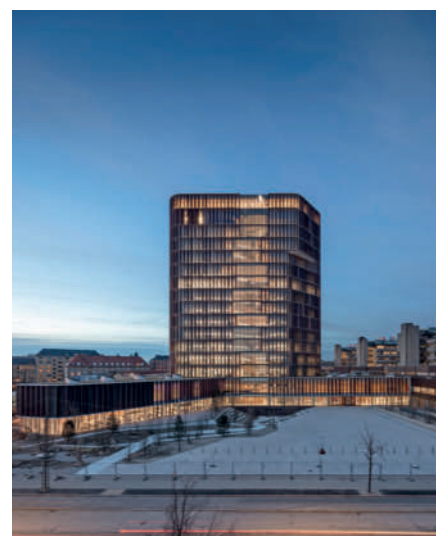

Foto: Adam Mørk

Bygningsstyrelsen har til gengæld anlagt en voldgiftssag mod den spanske entreprenørvirksomhed Inabensa med krav om betaling af 625 millioner kroner for blandt andet fejl og mangler ved ventilation, VVS og omkostninger til færdiggørelse af byggeriet.

Inabensa har svaret igen med et sagsanlæg mod Bygningsstyrelsen på 80,1 million kroner som kompensation for, at Bygningsstyrelsen – uretmæssigt, mener firmaet – ophævede kontrakten den 10. februar 2017. ■

AU vil have et ekstra fakultet

Rektor Brian Bech Nielsen foreslår at dele fakultetet Science and Technology op i to, så der bliver fem i stedet for fire fakulteter på Aarhus Universitet.

Argumentet lyder, at fakultetet har vokset sig så stort, at det nu står for tæt på halvdelen af omsætningen på AU, og der er tilmed udsigt til, at denne andel stiger, da AU satser stærkt på ingeniørvidenskab og digitalisering.

“Science and Technology er et stærkt fakultet, men det er også et meget stort og meget bredt favnende fakultet. Der er dobbelt så mange ansatte som på hvert af de tre øvrige fakulteter, og fakultetet spænder over mange geografier og forskelligartede aktiviteter”, udtaler Brian Bech Nielsen i en nyhed på AU’s hjemmeside.

Han lægger op til en mere jævnbyrdig fakultetsstruktur, hvor fakulteterne så at sige taler med lige stor vægt.

Brian Bech Nielsen udtaler, at planen nu skal drøftes blandt både medarbejdere og ledelse, men at han selv har gjort sig tanker om de store linjer:

“Hvis vi og samfundet skal høste gevinsterne af den store ingeniørsatsning, så mener jeg, at tiden er inde til at sikre dette fagområde en mere selvstændig profil”, udtaler han.

Strategiprocessen forventes afsluttet i december 2019, men det bliver uden den nuværende dekan Niels Chr. Nielsen, der har valgt at stoppe,

et halvt år før ansættelsesperioden udløber.

Dekanen vender tilbage til sin forskning som professor på Institut for Kemi og iNANO og afløses af fysikprofessor Lars Henrik Andersen, som bliver konstitueret dekan og dermed skal føre fakultetet igennem processen frem mod en mulig opdeling.

Lars Henrik Andersen var institutleder på Institut for Fysik og Astronomi i syv år fra 2011 til 2018. ■

Nyt etisk kodeks for forskningsformidling

Universiteternes samarbejdsorganisation Danske Universiteter har offentliggjort et nyt etisk kodeks, der skal sikre, at forskere og universiteter fortæller om nye forskningsresultater uden at overdrive, udelade vigtige detaljer eller give et fejlagtigt billede af, hvad forskningen reelt viser.

Det skal sikre, at befolkningens tillid til universiteterne ikke sættes over styr.

Kodekset er ikke bindende – nærmere en hensigtserklæring – men de otte universiteter har sagt ja til at efterleve det. Alle universiteter har også haft en forsker med i arbejdsgruppen, som har formuleret de syv punkter.

Klemens Kappel, professor ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling ved Københavns Universitet, har været formand for arbejdsgruppen.

Det nye kodeks tager udgangspunkt i de officielle retningslinjer, Danish Code of Conduct for Research Integrity, som blev lanceret for fem år siden af Uddannelses- og Forskningsministeriet, men ifølge Klemens Kappel forsøger de med det nye kodeks at gøre det mere konkret, så det bliver mere forpligtende.

“Vi forsøger at bringe debatten et skridt fremad ved at sætte konkrete ord på, hvilke værdier man skal forsøge at efterleve”, siger Klemens Kappel til Videnskab.dk. ■

DE 7 RÅD TIL GOD FORSKNINGSKOMMUNIKATION

1. Korrekthed

Når forskning kommunikeres, skal indholdet være korrekt og give en forståelse, som passer til resultaterne.

2. Relevans

Forskningskommunikation bør inddrage alle forhold, der er relevante for modtagerens forståelse af resultaterne. Det gælder både deres betydning, proportionerne og sammenhængen, de indgår i. Der bør henvises til selve forskningen og nogle gange også til anden relevant forskning.

3. Usikkerhed

Det bør være tydeligt, hvilke metoder og antagelser forskningsresultater og vurderinger er baseret på, og hvilke usikkerheder der er knyttet til dem.

4. Videnskabelig status

Forskningskommunikation bør forklare den pågældende forsknings status i det relevante videnskabelige miljø. Har resultaterne bred opbakning, eller afviger de fra den generelle konsensus på området?

Er det foreløbige resultater, eller er de offentliggjort i videnskabelige kanaler – og hvilken status har de kanaler?

5. Ophav

Forskningskommunikation bør gøre det klart, om forskere beretter om viden, som stammer fra dem selv eller andre dele af videnskabens verden.

6. Perspektiv

Når forskere udtaler sig i samfundsdebatten, bør det være tydeligt, om et perspektiv er baseret på en viden eller en holdning, og om den er relateret til forskerens forskningsområde eller ej.

7. Interessekonflikter

Forskningskommunikation bør beskrive alle forhold, der kan skabe interessekonflikter omkring forskningen eller den enkelte forsker. Det kan fx være finansiering af forskningen, patentansøgninger, royalty, virksomhedssamarbejder, inhabilitet.

Regeringen sparer 20 mia. kr. på uddannelse

20 milliarder kroner vil regeringen samlet have sparet på undervisning og uddannelse i perioden fra 2016 til 2022.

Det viser en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Uddannelsesalliancen, der sammen har kortlagt de indførte og besluttede besparelser på landets ungdomsuddannelser og de videregående uddannelser.

Analysen bygger blandt andet på tal fra Finansministeriet, Undervisningsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet og omfatter alt fra gymnasier og erhvervsuddannelser til professionsuddannelser, erhvervsakademier og universiteter.

Den store synder er omprioriteringsbidraget, der betyder, at alle uddannelsesinstitutioner skal spare 2 pct. hvert eneste år, men regeringen har også pålagt institutionerne en række specifikke besparelser på fx indkøb, udbud og takstjusteringer.

Ifølge analysen var de samlede besparelser på 0,8 mia. kr. i 2016. I 2018 lå årets besparelser på knap 3 mia. kr., og i 2021 skal der samlet set spares for mere end 4 mia. kr. sammenlignet med 2015 – året før besparelserne blev indført.

Ifølge analysen har regeringen samtidig tilført midler via puljer til enkeltområder og til nye tiltag, men det rokker ikke ved det samlede billede. ■

Foto: Panther Media

AAU afskediger 107 i historisk sparerunde

Tillidsrepræsentanter oplever frustration blandt medarbejderne over ikke at kunne få oplyst, hvorfor de blev prikket.

Rektor blev mødt af demonstranter på vej til medarbejdermøde om spareplanerne i december sidste år.

107 ansatte er varslet afskediget på Aalborg Universitet (AAU) i en historisk stor sparerunde, hvor der skal skæres 67 millioner kroner, blandt andet som følge af regeringens omprioriteringsbidrag og kravet om at lukke uddannelser med mange internationale studerende.

Af de 107 afskedigede er 39 fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, 25 fra Det Humanistiske Fakultet, 18 fra Det Ingeniør- og Naturvidenskabelige Fakultet, 14 fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og 11 fra Det Tekniske Fakultet for IT og design.

Desuden har 26 ansatte sagt ja til en frivillig fratrædelsesordning og 7 til en seniorordning.

Det svarer til, at tre procent af de godt 3.500 medarbejdere må sige farvel, oplyser AAU.

Ole Busck, Dansk Magisterforenings fællestillidsrepræsentant på AAU, siger, at det opleves som en massakre, der nogle steder smadrer hele forskningsmiljøer.

“De tilbageværende ansatte ved de uddannelser, der bliver lukket ned, er begyndt at søge væk, så det går ud over de studerende. Hvad skal de, som er søgt ind på en uddannelse og skal gå på universitetet fire år endnu, gøre? Ledelsen må jo forsøge at dække ind med vikarer”, siger han og tilføjer:

“Når de studerende spørger administrationen om konsekvenserne for deres uddannelse, får de at vide, at alt fortsætter som før. Men det passer jo ikke. Der bliver tale om en klar kvalitetsforringelse”.

Anne Bisgaard Pors, der er fællestillidsrepræsentant for de administrative DM-medlemmer på AAU og

næstformand i hovedsamarbejdsudvalget (HSU), melder om stor frustration blandt de ansatte.

“Det er folk, som har været her 10, 15, 25, 40 år, der skal ud at finde noget nyt. Det er svært for alle berørte, men det er en særlig svær situation for VIP’erne og for dem, der er oppe i årene. Der ligger jo ikke et andet universitet lige ved siden af, de kan søge ind på”, siger hun.

Uklare fyringskriterier

Ifølge lektor Jesper Lindgaard Christensen, Djøf-tillidsmand og HSU-medlem, oplever de ansatte, at der skæres urimeligt hårdt – og på områder og personer, hvor det ikke giver mening.

Da afskedigelserne begrundes med institutionens forhold, giver det ledelsen vide beføjelser, siger han.

“Der er ikke pligt til at komme med individuelle begrundelser, hvilket opleves meget frustrerende. Som universitetsfolk vil vi jo gerne finde rationaler og gode grunde, men det er svært at se dem”, siger han.

Han tilføjer, at kriterierne, som ledelsen har besluttet, er brede og fremadrettede, men at de er blevet forelagt samarbejdsudvalgene.

Charlotte Fog-Nielsen, konsulent i Dansk Magisterforening (DM), bekræfter, at medarbejderne ikke har krav på at få en individuel forklaring, når det sker med begrundelse i institutionens forhold.

“Vi mener i DM, at det er problematisk, men sådan har det desværre været siden en dom i Højesteret i 2007”, siger hun.

Nej til grønthøster

Rasmus Antoft, dekan på SAME, oplyser, at det er et spørgsmål om, hvem

ledelsen mener bedst kan undværes, og at man har foretaget en helhedsvurdering af den enkelte medarbejder.

Rektor Per Michael Johansen kalder situationen ulykkelig, men han fastholder, at afskedigelserne er nødvendige i en tid med faldende indtægter og fortsatte sparekrav fra politisk side.

Han afviser, at man burde have fordelt besparelserne mere ligeligt, så HUM og SAMF ikke var blevet så hårdt ramt.

“Hvis vi brugte en grønthøstermetode og fordelte besparelserne jævnt overalt, ville vi ende med en lurvet udgave af et universitet, og det vil vi ikke”, udtaler han til AAU Inside.

Samarbejde skal forbedres

Tillidsfolkene har kritiseret rektor for ikke at have levet op til paragraf 3 i samarbejdsaftalen på AAU i forbindelse med besparelserne. Der står, at ledelsen skal udsende information så “tidligt og med så passende indhold, at der kan gennemføres en grundig drøftelse i samarbejdsudvalget, således at medarbejdernes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget”, men de fik ingen information i forvejen, da de på et møde 9. november blev orienteret om lukningen af de syv uddannelser i København.

Rektor havde indbudt tillidsfolkene til et dialogmøde den 15. februar for at rense luften, og Ole Busck, DM's fællestillidsrepræsentant på AAU, er tilfreds med resultatet.

Ifølge Ole Busck erkendte rektor, at det var en fejl, at HSU-medlemmerne ikke fik lejlighed til at drøfte uddannelseslukningerne, og der var enighed om at arrangere et seminar for at diskutere, hvordan samarbejdet forbedres. Der skal også fremover afholdes et årligt møde mellem tillidsfolkene og rektor, som desuden vil indskærpe over for alle ledere på AAU, at de har pligt til at overholde samarbejdsaftalen. ■

Foto: Jacob Nielsen

PROFILERET AAU-FORSKER FYRET

“Dig, vi bedst kan undvære”

Peter Hervik er en profileret forsker, der kan skaffe forskningsmidler og som får flotte evalueringer af de studerende. Alligevel er han blevet varslet afskediget fra Aalborg Universitet.

Det er dig, som vi i den givne situation bedst kan undvære”. Sådan lød ledelsens forklaring, da lektor Peter Hervik blev fyret på AAU.

Han er en af de 107 medarbejdere, som er blevet prikket, hvilket han har svært ved at forstå.

“Enhver, der ser mine kvalifikationer, vil undre sig. Jeg bliver betragtet som en internationalt anerkendt forsker, som kan skaffe eksterne midler, og som får flotte evalueringer af min undervisning”, siger han.

Peter Hervik peger på, at han har forsket og undervist på universiteter i USA, Japan, Egypten, Mexico, Sverige og Norge, og at han har publiceret en række bøger på tre forskellige kontinenter.

Han siger, at myndighederne bruger ham i deres arbejde med langsigtet terrorbekæmpelse, han inviteres ofte af politikere, organisationer og medier

til at bidrage med faglige input i både indland og udland, og han deltager i et netværk med forskere i flere lande om terrorbekæmpelse.

Faktisk er han netop blevet inviteret til en stor konference på Cairo Universitet som “den prominente repræsentant fra Aalborg Universitet”, og nu ved han ikke, hvad han skal svare.

“Jeg kunne jo skrive: “Tak for invitationen, men jeg er netop blev afskediget””, siger han.

Vage fyriingskriterier

Peter Hervik kalder fyriingskriterierne, som AAU-ledelsen har foretaget udvælgelsen efter, for “så vage, at de kan bruges til at slippe af med stort set hvem som helst”.

Der tales om strategiske hensyn for fremadrettet at understøtte visionen for Aalborg Universitet, og om medarbejdernes faglige og personlige

- kompetencer matcher og understøtter den fremtidige opgaveløsning inden for instituttets uddannelses- og forskningsprofil.

Det virker vilkårligt på Peter Hervik, hvem ledelsen har valgt:

“Jeg vil vove den påstand, at institutledelsen stort set ikke aner, hvad den enkelte forsker laver og står for”, siger han og tilføjer, at det virker besynderligt, at udvælgelsen har været lagt i hænderne på en institutledelse, der ikke selv skal fortsætte.

Hele Institut for Kultur og Global Studier bliver nemlig nedlagt og de tilbageværende medarbejdere forflyttet.

“Det svarer til, at en privat virksomhed afsatte direktøren og sagde, at han lige kunne nå at afskedige 50 medarbejdere, inden han smuttede”, siger Peter Hervik.

Kan skaffe forskningsmidler

Fyringen giver endnu mindre mening, når han læser om AAU's nye budgetmodel og rektor Per Michael Johansens

udtalelser i forbindelse med afskedigelserne.

Budgetmodellen handler om at skabe mest muligt incitament til at hente eksterne midler hjem fra offentlige og private fonde til forskningen, da det er den eneste mulighed for at øge universitetets indtægter, siger rektor.

“Det er det, som det handler om i den danske universitetsverden, og jeg har netop vist alle de steder, hvor jeg har været ansat, at jeg kan skaffe finansiering til min forskning”, siger Peter Hervik.

Aktuelt har han en bevilling på 5,6 millioner kroner fra Velux Fonden, hvor han er projektleder og vejleder for to ph.d.-studerende. AAU har bidraget med 1,2 millioner kroner til projektet.

“Det er uhørt i det danske fondsmiljø, at bevillingshavere fyrer en projektleder midt i projektperioden. Har ledelsen

“

Jeg vil vove den påstand, at institutledelsen stort set ikke aner, hvad den enkelte forsker laver og står for.

Peter Hervik, lektor

overvejet, hvilke konsekvenser dette skridt vil få for tildelingen af eksterne bevillinger fremover?” spørger han.

Han tilføjer, at fyringen af ham har skabt turbulens og usikkerhed, men

han er i tæt kontakt med fonden om at forlænge projektet, der ellers skulle være færdigt i august.

Blandt andet skal de afholde en

workshop i juni, hvor de fem forskere skal præsentere deres resultater for forskerkolleger, der flyves ind fra Europa og Nordamerika, og tre større publikationer med projektets hovedresultater skal færdiggøres og udgives.

Projektet handler om racialisering, dvs. de mekanismer og årsager, der skaber inklusion af nogle grupper og eksklusion af andre på baggrund af opfattelse af kultur, etnicitet og race. I projektet undersøger de bl.a., hvordan racialisering hænger sammen med

DEBAT

UNIVERSITET UDEN DEBAT

Aalborg Universitet (AAU) skal spare 67 mio. kr. Det har bl.a. givet sig udtryk i 107 afskedigelser. Ledelsen har ikke overholdt informationspligten, og tillidsrepræsentanterne har derfor ikke haft mulighed for at påvirke udmøntningen af besparelsen. På AAU's hjemmeside (20/12 2018) hedder det, at både “campus Aalborg og campus København har været præget af kritik og protester, blandt andet over universitetets nye budgetmodel”. Det fremgår endvidere, at Djøfs fællestillidsrepræsentant har udtrykt bekymring for, hvad kritik af ledelsen kan få af konsekvenser. Han citeres for følgende udtalelse: “Jeg har fået meldinger fra medarbejdere om, at man kan være angst for, hvilke konsekvenser eventuelle kritiske røster over for ledelsens beslutninger kan få i en kommende afskedigelsesproces”.

På hjemmesiden hedder det videre: “Den bekymring vil både dekan for SAMF Rasmus Antoft og rektor Per

Michael Johansen dog gerne mane til jorden”. Dekanen siger: “Jeg er rigtig ærgerlig over denne angst, men jeg kan godt forstå den. Vi er i en sårbar situation lige nu, og det er derfor vigtigt for mig at slå fast, at kritik er både velkommen og positivt. Vi vil som ledelse gerne indgå i en kritisk dialog med medarbejderne, for det er med til at kvalificere beslutningerne. Jeg kan derfor kun opfordre til, at man ytrer sig”. Og fra rektor lyder det: “Vi er på et universitet, hvor den kritiske dialog er en af grundstenene i vores fundament. Det er fint med kritik af ledelsesmæssige beslutninger, og vi vil gerne i dialog og drøfte tingene med medarbejderne, men det kræver, at vi ved, hvem vi skal i dialog med. Det går ikke, at man kæmper fra neutralt ringhjørne uden at ville lægge navn til kritikken”.

Som ansat i mere end 20 år og nu lektor emeritus på AAU vil jeg gerne lægge navn til kritik af ledelsens beslutninger. Det har jeg gjort før. Min kritik har

handlet om både overordnet strategi og konkrete dispositioner. Jeg har dog ikke mærket noget til den åbenhed over for kritisk dialog, som dekan og rektor nu gør sig til talsmænd for. Jeg har tværtimod ofte fået at vide, at jeg har rejst diskussionen i et forkert møde, at beslutningerne var truffet og ikke kunne laves om eller slet og ret: Sådan spiller klaveret ikke på Aalborg Universitet. Når jeg direkte har kritiseret ledelsen i mails, har jeg enten ikke fået svar eller fået intetsigende svar. Der har aldrig været invitation til kritisk dialog. Den 29/11 2018 sagde jeg selv op, da jeg blev klar over, at ledelsen ville afskedige medarbejdere. Jeg ville ikke i den situation som 72-årig optage en plads. Så selvom jeg var glad for arbejdet, sendte jeg en opsigelse i

INDLÆG SKREVET AF

Morten Ejrnæs,
Lektor emeritus

radikalisering i fængsler, og hvordan dannelsen af venskaber i danske skoler håndteres og forhandles.

Vil savne de studerende

Det gør mest ondt på ham, at han ikke længere skal undervise sine studerende. Han siger, at han hvert år har 70-80 studerende på sit kursus om medier og fremtiden, og at evalueringerne fra de studerende ligger i top.

“Min forskning omhandler temaer, som er en stor del af unges hverdag i dag. De er i den grad optaget af spørgsmålene om racialisering, og når jeg først har fået deres opmærksomhed, kan jeg meget nemmere lære dem videnskabelige metoder. Det er utroligt givende at formidle min erfaring med at studere mennesker, som ikke ligner en selv, videre til de unge”, siger han.

Er det politisk?

Han har valgt at fortælle åbent på de sociale medier, at han er blevet afskediget, og han har også offentliggjort sit

Foto: Jacob Nielsen

Peter Hervik mistænker, at politiske motiver er årsagen til, at han er blevet fyret.

parthøringsbrev, som han har sendt til rektor.

Han mener, at det er vigtigt, at offentligheden ved, hvad der foregår på AAU.

Af flere kommentarer på Facebook fremgår det, at kolleger mener, at afskedigelsen af ham er politisk betinget, da studiet af racisme og racialisering i Danmark er behæftet med stærke moralske og politiske interesser og følelser.

Peter Hervik siger, at flere af de mest fremtrædende forskere inden for feltet i de nordiske lande, Storbritannien, USA og Australien opfatter det som en politisk afgørelse at afskedige ham.

“De tolker det sådan, at man fra politisk side ikke ønsker den slags forskning, som jeg udøver, i Danmark, fordi den ikke flugter med den førte politik. Jeg kan ikke lyve mig fra, at det unægtelig ser sådan ud, eller at det i hvert fald er et aspekt af det”, siger han.

Peter Hervik siger, at han ikke er bekymret for fremtiden, da han har flere projektbevillinger på vej.

“Det vigtigste for mig er, at det her ikke kommer til at ødelægge min faglige profil, og det kommer det heller ikke til. For den internationale forskning i emner som racialisering og ekstremisme kan godt undvære Aalborg Universitet, mens det omvendte ikke er tilfældet”, siger han. ■

Ledelsen på AAU ønsker hverken at udtale sig om fyringen af Peter Hervik eller kritikken fra Morten Ejrnæs.

en mail til dekan og rektor. I denne mail kritiserede jeg på fire punkter direktionens beslutninger i forbindelse med besparelserne. Hverken dekan eller rektor svarede på min kritik. Men da de nu har givet udtryk for, at kritik er velkommen, vil jeg gerne gentage og offentligt lægge navn til en kritik af ledelsens dispositioner. Jeg gengiver derfor nedenfor tre kritikpunkter fra mit opsigelsesbrev, som jeg ikke har fået nogen reaktion på.

1. Hvis blot de 67 millioner kr., som skal spares på hele Aalborg Universitet, var blevet fordelt nogenlunde jævnt ud over universitetet, kunne denne situation være undgået. Nu er det imidlertid således, at direktionen har valgt at lægge mere end halvdelen af den samlede besparelse på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, skønt budgettet for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet kun udgør omkring 12 % af Aalborg Universitets samlede

budget. Det betyder, så vidt jeg kan se, at der skal spares ca. 15 % på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, mens der kun samlet skal spares 2,3 % på det samlede budget. Der er således reelt tale om en betydelig nedprioritering af samfundsvidenskab, der kommer til at ramme både de studerende og de ansatte hårdt.

2. Den totale lukkethed omkring de forhandlinger, der er gået forud for denne direktionsbeslutning, betyder, at vi som menige medarbejdere ikke har haft nogen mulighed for at diskutere og anfægte, at universitetet nedprioriterer samfundsvidenskab.
3. Samarbejdsudvalgene har ikke fået nogen mulighed for at spille en konstruktiv rolle i hverken spørgsmålet om besparelsernes fordeling eller spørgsmålet om, hvordan afskedigelser kunne undgås.

Ledelsens dispositioner har allerede ført til 107 afskedigelser og stor

usikkerhed blandt både studerende og ansatte. Det værste er, at det ikke havde været nødvendigt. Ledelsen har ikke vist rettidig omhu. Den har ikke inddraget medarbejderne i, hvordan der skulle spares, den har ikke villet diskutere den overordnede prioritering, eller hvorfor besparelserne overhovedet skulle udmøntes i afskedigelser. Det har medført usikkerhed, angst og bekymringer blandt studerende og ansatte. Universitetets arbejds- og forskningsmiljø har allerede lidt skade, og det er truet på langt sigt, hvis ledelsen ikke nu i handling viser, at den med rektors ord vil fremme den kritiske dialog, som er en af grundstenene i Aalborg Universitets fundament. Hvis ikke ledelsen tager protester og demonstrationer alvorligt, og ledelsen ikke indgår i diskussion om spørgsmål som ovenstående, vil usikkerheden, frygten for fyringer og angsten for at kritisere fortsat præge AAU. ■

SDU giver påtale for fotos af nøgne mænd, **men hvor er billederne?**

SDU fastholder, at professor Erik Albæk har krænket en it-medarbejder ved at have nøgenfotos af mænd på sin computer, men Erik Albæk kan ikke få at vide, hvilke fotos det drejer sig om, og hvilke kriterier ledelsen har vurderet dem efter. Tillidsrepræsentant siger, at sagen gør andre ansatte utrygge.

Professor Erik Albæk har været indkaldt til tjenstlig samtale og har fået en påtale for at have krænket en it-medarbejder ved at have billeder af nøgne mænd med ingen eller meget lidt kønsbehåring på sin arbejdscomputer.

Hovedpersonen kan ikke få oplyst, hvilke billeder det drejer sig om, og ud fra hvilke kriterier ledelsen har vurderet dem. Ifølge it-medarbejderen – en studentermedhjælp – var billederne på størrelse med en tommelfinger-negl (tumbnailed) vist som ikoner i en filmappe over seneste filer.

HR-chefen konkluderede efter at have fået adgang til Erik Albæks computer, at “det foreviste billedmateriale ikke udgør et strafbart indhold”, men alligevel gav institutlederen Erik Albæk en påtale den 11. september sidste år.

“Tilbage står imidlertid, at en medarbejder i SFEO (it-afdelingen, red.) har følt sig krænket over at være blevet eksponeret for billeder af nøgne mænd under arbejdet med din pc. Det er uacceptabelt, og det må ikke gentage sig – uanset om du har eller ikke har haft intention om at eksponere medarbejderne for denne type billedmateriale”, skriver institutlederen, der gør opmærksom på, at påtalen vil blive journaliseret, og at “en lignende adfærd i fremtiden kan medføre, at der tages disciplinære skridt”.

Erik Albæk klagede efterfølgende over afgørelsen, men først den 24. januar i år svarer SDU-rector Henrik Dam.

Rektor afviser at trække påtalen tilbage og skriver blandt andet, at det skal betragtes som en irettesættelse, som dermed ikke er omfattet af forvaltningslovens krav om bl.a. partshøring og begrundelse, og som ikke har negative følgevirkninger for ansættelsesforholdet.

“Påtalen har karakter af en tilkendegivelse af, at der er handlet uhensigtsmæssigt, og en tilrettevisning af den fremtidige adfærd ... men det er ikke nødvendigvis en forudsætning, at der er sket et brud på konkret formulerede regler, hvilket heller ikke ses at være tilfældet i denne sag”, skriver Henrik Dam.

Tre måneder i uvished

Erik Albæk kalder påtalen og SDU-ledelsens behandling af sagen absurd.

“Den siger, at hvis en person subjektivt oplever at være krænket, så er vedkommende krænket. Det betyder, at ethvert nøgenbillede kan give anledning til en påtale, hvis blot nogen opfatter det som krænkende”, siger han og fortsætter:

“Jeg kan ikke få at vide, hvad det er for billeder, og ledelsen siger, at den har benyttet objektive kriterier til at vurdere billederne, men jeg kan ikke få at vide hvilke, og hvordan de er blevet anvendt. Hvordan kan jeg så bevise

min uskyld? Der er åbenbart omvendt bevisbyrde på SDU”.

Han fortæller, at han intet hørte fra ledelsen i tre måneder, hvor han havde mistanken om besiddelse af børnepornografisk materiale hængende over sit hoved.

Ekspert: Højest usædvanligt grundlag for påtale

Natalie Videbæk Munkholm, lektor ved AU med speciale i arbejds- og ansættelsesret, vurderer, at det er højest usædvanligt at give en påtale for, at en it-medarbejder føler sig krænket over at se indhold på en medarbejders computer. Hun siger, at det må være arbejdsgiverens ansvar at forberede it-medarbejdere på, at de i forbindelse med deres helt særlige typer af arbejdsopgaver kan få adgang til både fortrolige filer og private oplysninger, og hvordan de skal håndtere dette professionelt.

“At sanktionere en kollega for, at en anden kollega føler sig krænket, uden at der er et krænkende miljø eller specifikke handlinger, der kan opfattes som krænkende, er meget usædvanligt. Her er der

“ At sanktionere en kollega for, at en anden kollega føler sig krænket, uden at der er et krænkende miljø eller specifikke handlinger, der kan opfattes som krænkende, er meget usædvanligt.

Natalie Videbæk Munkholm, lektor ved AU med speciale i arbejds- og ansættelsesret

tale om fotos, der ligger på en arbejdscomputer, og som Erik Albæk ikke har haft til hensigt at vise frem. Det er hændeligt, at it-medarbejderen ser nogle fotos i forbindelse med sit sædvanlige

arbejde som it-medarbejder. Ud fra det oplyste er det svært at se, hvad det er, man vil sanktionere Erik Albæk for i denne sammenhæng”, siger hun.

Natalie Videbæk Munkholm tilføjer, at en offentlig arbejdsgiver kan give en ansat en tilrettevisning, men:

“Det betyder ikke, at ledelsen bare kan give påtaler for hvad som helst. En påtale eller tilrettevisning er ikke uden konsekvenser. Det registreres på medarbejderens sag, og hvis der i fremtiden kommer klagesager, vil tidligere påtaler virke forstærkende på vurderingen”.

Hun siger, at private fotos på arbejdscomputeren, selv fotos af meget privat karakter, ikke i sig selv er forbudt, så hvis SDU ikke ønsker nøgenfotos på arbejdscomputere, så må man give besked om det, så medarbejderne kan forholde sig til det på forhånd.

Retningslinjerne skal gælde generelt, være kommunikeret tydeligt og være overholdt konsekvent, men her skriver rektor til Erik Albæk, at der ikke er sket et brud på konkret formulerede regler.

“Der er offentligtretlige principper, der siger, at selvom en tilrettevisning ikke er en afgørelse, gælder de almindelige principper om saglighed i forvaltningsudøvelsen. Der skal være saglig grund for tilrettevisningen, og det er svært at se, at det er tilfældet her”, siger Natalie Videbæk Munkholm.

Hvad er det for billeder?

Ifølge Erik Albæk kan det kun være to kunstfotografier af en ven – en 28-årig litauisk topatlet, som i øvrigt er heteroseksuel – som it-medarbejderen har set.

Han har ferie billeder med nøgenbadning, men de ligger i en mappe mærket “privat”, som han ikke har åbnet, fortæller han.

Først da Weekendavisen omtaler sagen og trykker de to billeder, finder Erik Albæk ud af, at det åbenbart ikke er dem, miseren handler om. SDU udsender nemlig en pressemeddelelse med overskriften “Ingen sanktion for billeder af nøgne mænd på SDU”, hvor det afvises, at det er de to billeder.

“Vi ser fra tid til anden indhold af privat karakter i forbindelse med det supportarbejde, vi udfører. Normalt

Erik Albæk har fået to kunstfotos i gave af en litauisk topatlet, men SDU afviser, at det er de to fotos, som han har fået en påtale for at have på sin computer.

påvirker de ting, jeg ser, mig ikke, og der skal meget til, før jeg føler, det går over grænsen”, udtaler it-medarbejderen.

Erik Albæk mener, at SDU dermed insinuerer, at han lyver og har stærkt pornografisk materiale liggende på sin computer.

“Det er ekstremt groft spin og manipulation, som man normalt kun ser i amerikanske valgkampe. Men det tillader rektor ske på et dansk universitet, hvis fornemste kendetegn burde være, at der ikke manipuleres med fakta”, siger han.

Er der homofobi på SDU?

Han mener, at sagen handler om, at han er homoseksuel, da han har været udsat for mindst tre tilfælde af homofobi på SDU.

Erik Albæk henviser til, at dekanen sagde til ham under den tjenstlige samtale, at der gik rygter om hans upassende adfærd, og opfordrede ham til at undgå adfærd, der kunne forstærke rygterne eller give anledning til klager.

Af rektors svar på Erik Albæks klage fremgår det, at dekanen har forklaret, at han blot viderebragte informationen om rygterne “som en faktuel oplysning sammen med et venligt råd”. Dekanen ville dog ikke fortælle, hvad rygterne går ud på, da de ikke har kunnet verificeres.

Karsten Boye Rasmussen, Djøfs tillidsrepræsentant ved SDU Samfundsvidenskab, opfatter sagen som

et eksempel på ubevidst bias over for homoseksuelle.

Han mener, at ledelsen burde have lukket sagen med en undskyldning til Erik Albæk, så snart det var konstateret, at billederne var lovlige. Ifølge Karsten Boye Rasmussen skaber sagen bekymring blandt de ansatte.

“En sådan påtale vil kunne gives til mange andre ansatte, som har billeder af kæreste, børn i strandkanten, Peter Øvigs hippier, pigen fra Vietnam eller Den Lille Havfrue. Hvad med private breve, mails etc. Kan de også rumme oplysninger, som ansatte kan få påtale for? Det er åbenbart ikke tilstrækkeligt, at billederne er lovlige, så SDU må have nogle grænser, som ingen ansatte kender. Dermed er vi retsløse”, siger han.

Djøf har skrevet til rektor med en henstilling om at trække påtalen tilbage. Djøf vil også have svar på, hvilket grundlag påtalen er givet på, have udleveret en kopi af billederne, der ligger til grund for påtalen, og have klare retningslinjer, som de ansatte kan forholde sig til.

Ifølge Karsten Boye Rasmussen har SDU svaret Djøf, at sagsmaterialet mod Erik Albæk ikke indeholder billeder af nøgne personer.

Bolette Marie Kjær Jørgensen, presseseansvarlig på SDU, skriver, at ledelsen ikke vil udtale sig om sagen på grund af tavshedspligt. ■

Tvivl om **taxameterløft** kan udløse ny fyringsrunde

Danske Universiteter frygter, at det først bliver afklaret i november, om de humanistiske, samfundsvidenskabelige og juridiske uddannelser får ekstra midler i 2020. Det er så sent, at universiteterne kan tvinges ud i en ny fyringsrunde, lyder det fra universiteterne.

Seks ud af de otte universiteter kan tvinges ud i en ny fyringsrunde, hvis det ikke snart bliver afklaret, om taxameterløftet til en række humanistiske, samfundsvidenskabelige og juridiske uddannelser fortsætter i 2020.

Uddannelserne har siden 2010 modtaget 5.000 kroner ekstra, hver gang en studerende består et års eksamener, men da finansloven for 2019 blev vedtaget, var det ekstra tilskud fjernet for 2020 og derefter.

Taxameterløftet blev indført i 2010 for at højne kvaliteten på de såkaldte

“tørre” uddannelser, hvor de studerende får færre undervisnings- og vejledningstimer end på de sundheds- og naturvidenskabelige uddannelser, der modtager cirka det dobbelte i økonomisk støtte per studerende.

SF's uddannelsesordfører, Jacob Mark, har forsøgt at få afklaret, hvad der skal ske i 2020, men svaret fra uddannelses- og forskningsminister Tommy Ahlers skaber ikke ligefrem klarhed.

“Takstforhøjelsen er kun indarbejdet til og med 2019. Regeringen har endnu ikke taget stilling til videreførelse af

takstforhøjelsen efter 2019”, skriver Tommy Ahlers til Jacob Mark.

Uhørt lang ventetid

Jesper Langergaard, direktør for Danske Universiteter (DU) – de otte danske universiteters samarbejdsorganisation – siger, at DU har rykket ministeriet for at få en afklaring, og man har også spurgt ministeriet, hvor stort et beløb universiteterne samlet risikerer at miste.

Ifølge Jesper Langergaard drejer det sig om cirka 300 millioner kroner årligt. Alle universiteter på nær DTU og ITU vil blive ramt.

Universiteterne modtager i dag 5.000 kroner ekstra, hver gang en studerende består et års eksamener, men det er måske slut fra 2020. Her en danskforelæsning på Københavns Universitet.

Problemet er, at det vil gå ud over nogle uddannelser, som allerede er hårdt ramt af omprioriteringsbidraget og dimensioneringen.

“Vi vurderer, at det kan føre til yderligere afskedigelser på universiteterne”, siger Jesper Langergaard.

Danske Universiteter frygter, at det trækker ud helt til finanslovsforhandlingerne i november, før der kommer en afklaring. Forinden skal der være folketingsvalg senest den 17. juni, så den politiske situation kan tilmed også nå at ændre sig.

“Det er uhørt, at universiteterne ikke kan få en afklaring. Det er udtryk for mangel på forståelse for vores

planlægningshorisont. Det er en meget kort frist til at lægge budget”, siger Jesper Langergaard.

Han tilføjer, at Danske Universiteter ikke har overblik over, hvilke af universiteterne der budgetterer med at få pengene i 2020, og hvilke der spiller sikkert og derfor har taget højde for, at taxameterløftet måske ikke videreføres.

KU forventer at få pengene

Københavns Universitet skriver i budgettet for 2019, at det drejer sig om knap 70 millioner kroner, som er i spil for KU's vedkommende, men at man regner med at få pengene – også i 2020.

“Det er KU's ledelses vurdering, at forhøjelsen vil blive forhandlet senest i forbindelse med FFL20 (finanslov 2020, red.), og forhøjelsen er derfor indarbejdet i budgettet”, står der.

Jasper Steen Winkel, KU's vicedirektør for kommunikation, oplyser, at ledelsen ikke ønsker at kommentere, hvad den bygger sin vurdering på.

KU skrev på Twitter i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2019, at konsekvensen vil blive større hold, mindre feedback og dermed dårligere dimittender, hvis taxameterløftet ikke fortsætter i 2020.

Ifølge universitetets beregninger vil det betyde en nedgang på ti procent af uddannelsesindtægterne på de berørte uddannelser, hvis taxameterløftet ikke videreføres.

Jacob Graff Nielsen, dekan på Det Juridiske Fakultet på KU, udtalte samtidig til Berlingske, at det vil koste fakultetet cirka 17 millioner alene i 2020. Dertil kommer, at der skal spares yderligere cirka otte millioner kroner pga. omprioriteringsbidrag.

“Det vil føre til markante kvalitetsforringelser af vores uddannelser og er tæt på kritisk for os og andre omfattede uddannelser”, sagde han.

Humaniora – et af de andre berørte fakulteter på KU – skal allerede spare 37 millioner kroner, herunder 25 millioner på lønudgifterne, på grund af omprioritering og dimensionering, så

også her vil et manglende taxameterløft ramme hårdt.

Bekymrede for uddannelseskvaliteten

Camilla Gregersen, formand for Dansk Magisterforening (DM), siger, at uden taxameterløftet vil bunden blive slået ud af de humanistiske og de samfundsvidenskabelige uddannelsers økonomi.

“Det er uden tvivl et hårdt slag for uddannelserne, for indtil nu har de i det mindste kunnet regne med takstløftet tre år frem – og det er helt afgørende for budgetplanlægningen. Når det kun gælder et år, skaber det usikkerhed og er ødelæggende for planlægning af uddannelserne. Derfor må takstforhøjelsen gøres permanent”, siger hun.

Hun tilføjer, at uddannelserne allerede er på den billigste takst, og med de årlige topcentresbesparelser og dimensioneringen er der allerede skåret ind til benet.

Mette Fjord Sørensen, chef for forskning, videregående uddannelser og mangfoldighed i Dansk Industri, mener også, at det er afgørende, at taxameterforhøjelsen bliver forlænget.

“Vi er bekymrede for udviklingen i kvaliteten af de humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser, hvis taxameterforhøjelsen ikke videreføres efter 2019. Allerhelst så vi gerne, at den blev gjort permanent”, siger hun.

S klar til forhandling

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra SF's Jacob Mark, men Mette Reissmann, Socialdemokratiets uddannelses- og forskningsordfører, siger, at hun har rykket ministeren flere gange for at få forhandlinger i gang.

“Jeg har sagt: Kom nu, vi må få talt om det her. Det er ikke holdbart med den her usikkerhed, men jeg har ikke hørt noget”, siger Mette Reissmann.

Hun tilføjer, at S vil tage det op efter et valg, men hun vil ikke garantere, at en eventuel ny regering med Socialdemokratiet i spidsen vil videreføre det ekstra taxametertilskud i 2020 og derefter. ■

“ Vi vurderer, at det kan føre til yderligere afskedigelser på universiteterne.

Jesper Langergaard,
direktør for Danske Universiteter

Rektor Brian Bech Nielsen deltog i debatmødet om forskningsfriheden på AU. Her ses han ved en anden lejlighed.

AU-ledere presser (også) forskere til at ændre deres forskningsresultater

36 procent af forskerne på AU, der har følt sig under pres for at ændre deres forskningsresultater, svarer, at presset kom fra en leder på universitetet. Problemstillingen var et af temaerne på debatmøde, hvor der var enighed om, at en mere åben debatkultur er nødvendig.

Presset på forskningsfriheden på Aarhus Universitet (AU) kommer langt fra udelukkende fra eksterne parter som eksempelvis ministerier, interesseorganisationer og private virksomheder, der forsøger at påvirke forskerne til at nå frem til den konklusion, som de ønsker.

Presset kommer også fra ledelsen internt på AU, viser en undersøgelse, som VIVE, Det Nationale

Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, har foretaget for universitetet.

36 procent af AU-forskerne, som har følt sig under pres for at ændre deres forskningsresultater, svarer, at presset kom fra en leder på universitetet – eksempelvis deres institut- eller centerleder.

16 procent svarer, at presset for at udskyde offentliggørelse kom fra en leder, og 25 procent svarer, at presset for

helt at lade være med at publicere kom fra en leder.

Problemstillingen var et af temaerne på et debatmøde på AU den 28. januar, hvor blandt andre Heine Andersen, professor emeritus ved Sociologisk Institut på KU og forfatter til bogen "Forskningsfrihed", var inviteret.

Han er overrasket over, at så mange har følt sig presset af deres leder, som jo netop burde forsvare

forskningsfriheden og skærme de ansatte fra pres.

“Det er skræmmende oplysninger. Jeg undrer mig over, at der ikke lyder et større ramaskrig, men de, der kender systemet indefra, tænker nok: “Sådan er det bare””, sagde Heine Andersen.

Han tilføjede, at en forsker, der lader sig presse til at ændre sine resultater, vil være videnskabelig uredelig, hvilket kan koste karrieren, og at der vil være tale om magtmisbrug, hvis en leder lægger pres på en forsker.

Ifølge Heine Andersen står det formentlig hverken værre eller bedre til på AU end på andre universiteter, da det er bevillingssystemet og afhængigheden af eksterne midler, der gør dem modtagelige for pres udefra.

“Ville man have tillid til dommerne, hvis domstolene selv skulle skaffe 50 procent af deres midler til løn, husleje osv. fra eksterne kilder? Det ville man nok ikke”, sagde Heine Andersen.

Sager skræmmer

En af oplægsholderne var Gitte Blicher-Mathiesen, seniorrådgiver på Institut for Bioscience på AU. Hun er en af forskerne, som leverer materialet til rapporterne om kvælstofudledningen til vandmiljøet, der er et sprængfarligt politisk emne.

Hun sagde, at det er naivt at tro, at man kan forske inden for et område med så stor politisk bevågenhed uden at opleve et vist pres, men at det er med til at skærpe hendes faglighed.

“Jeg synes godt, at forskere må være under pres, men sagens kerne er, om vi giver efter for presset, og det er der ikke blevet spurgt om i undersøgelsen. Det afgørende er aldrig at acceptere begrænsninger i retten til at offentliggøre sine resultater og at have datagrundlaget i orden.

Så er det lettere at levere uvildig rådgivning”, sagde Gitte Blicher-Mathiesen.

Hun fortalte, at resultaterne kvalitetssikres af en sektionsleder med faglig baggrund for at undgå forkerte konklusioner, hvilket hun mener er en sund praksis.

“Jeg vil hellere tage diskussionen internt på mit institut end i pressen”, sagde hun.

Gitte Blicher-Mathiesen tilføjede, at der har været sager med store personlige konsekvenser, hvor forskeren er blevet trynet af ledelsen.

“Når man oplever en kollega blive uretfærdigt behandlet, så er det klart, at man ikke har lyst til at gå til ledelsen for at få hjælp”, sagde hun og fortsatte:

“Mere åben kommunikation fra ledelsen og en offentlig erkendelse af, at der har været sager, der ikke er blevet håndteret godt nok, ville give medarbejderne større tryghed”.

Kulturændring nødvendig

Rektor Brian Bech Nielsen svarede, at det er uacceptabelt, hvis der er ledere, der tryner de ansatte.

“Så håber jeg, at den ansatte vil gå til sin leders leder. Vi kan ikke have, at nogen tryner andre. Ledelse er noget, som skal udøves med ydmyghed”, sagde han.

Brian Bech Nielsen sagde, at AU har været udfordret i forhold til myndighedsbetjening siden fusionen med sektorforskningen i 2007, men han fastholdt, at opgaven ligger bedst på universiteterne, og at det går fremad med at sikre de tidligere sektorforskeres forskningsfrihed, hvilket VIVE-undersøgelsen også viser.

Marit-Solveig Seidenkrantz, formand for Akademisk Råd på fakultetet Science and Technology, sagde, at det også er nødvendigt at skabe en mere åben debatkultur på AU, da mange er tilbageholdende med at diskutere problemerne

både med ledelsen og med deres kolleger.

“Folk har ikke lyst til at blive en sag”, sagde hun.

Heine Andersen sagde, at den hierarkiske ledelsesstruktur og de utrygge

ansættelsesforhold på universiteterne direkte hindrer en åben debat, så mere demokrati og flere faste ansættelser er en forudsætning for at få en mere åben debat.

“Den udbredte brug af korttidsansættelser og tvivlsomme eller direkte

OM UNDERSØGELSEN AF FORSKNINGSFRIHEDEN PÅ AU

4.379 forskere ved AU fik i august 2018 tilsendt et spørgeskema i forbindelse med undersøgelsen.

1.488 forskere (34 %) deltog i undersøgelsen, som er gennemført af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE).

VIVE har desuden gennemført en række interview med ledere.

Udpluk fra rapporten

- 7 % af forskerne, der svarede på spørgeskemaet, har inden for de seneste fem år oplevet pres for at ændre forskningsresultater.
- 10 % har oplevet pres for at udskyde offentliggørelse af forskningsresultater.
- 5 % har oplevet pres for ikke at offentliggøre forskningsresultater.
- 16 % af forskerne har oplevet mindst en af disse tre former for pres.

Presset kan komme enten fra eksterne aktører eller internt fra ledelse eller andre medarbejdere.

Forskere, der deltager i myndighedsbetjening og/eller indtægtsdækket virksomhed fx for ministerier, kommuner, private virksomheder eller interesseorganisationer, har væsentlig større sandsynlighed for at opleve pres.

ulovlige fyringssager fremkaldt af noget, forskerne har sagt, som eksempelvis fyringen af geologiprofessoren Hans Thybo på KU, sætter sine spor. Når folk oplever, at ledelsen forsøger at få folk til at holde mund, fremmer det ikke en åben debatkultur”, sagde Heine Andersen.

Rektor medgav, at “en del af kuren er en ændret debatkultur”.

Universitetsledelsen vil nu udpege en såkaldt forskningsambassadør på hvert af de fire fakulteter, som forskere skal kunne gå til for at få råd – og også vejledning, i forhold til hvad de skal stille op i en situation, hvor de oplever sig udsat for pres fra intern eller ekstern side. ■

Kridttidens punkrocker

Verdens dinosaurnørder har fået en ny tungebrækker, de skal lære udenad: Bajadasaurus pronuspinax.

Bajadasaurus pronuspinax. Selv om navnet er langt, er der gode odds for, at den nyopdagede dinosaur kan blive en populær model blandt plastikfigurerne på børneværelserne. Bajadasaurusen er nemlig en spektakulær størrelse. Et sted bliver den beskrevet som en krydsning mellem en brontosaurus og et hulepindsvin. Andre kalder den en dinosaur med punkfrisur. Fra hovedet ned over den lange hals og ned over ryggen havde dyret en række af overdimensionerede horn, som selv den mest hårdhudede rovøgle nok ville have frabedt sig nærmere bekendtskab med. Især halshornene var voldsomme med en længde på over en meter.

Den levede for omkring 140 millioner år siden, men det var først i 2013, den gjorde sin reentré på jordens overflade, da en gruppe palæontologer fandt knoglerester fra den i Argentina. Blandt andet en af halshvirvlerne, der altså fortsatte ud i en lang, tynd ben-spids, som forskerne mener har været indkapslet af et horn. Men først efter flere års studier blev den nye, gamle art officielt annonceret i en artikel i Scientific Reports i begyndelsen af februar i år.

Bajadasaurusen menes at have været 9-10 meter lang. En ordentlig kleppert at møde på sin udflugt, men i forhold til sine artsfæller i sauro-podfamilien var den langt fra nogen

kæmpe. Til sammenligning kunne dens fætter, mamenchisaurusen, der levede omtrent samtidig, blive op til 35 meter lang og veje mellem 50 og 75 tons. Heldigvis havde bajadasaurusen sine seje punkerhorn, så den ikke faldt helt igennem, når den hang ud med de andre dinosaurer i kridttiden.

Forskerne er lidt usikre på formålet med de lange horn, men et bud er, at det har været et forsvar mod jagende fjender. Formentlig et forsvar, der mere har virket som afskrækkelse end som effektive våben. Og afskrækkelse var der rigeligt brug for. En af de arter, der på den tid levede i samme område, var giganotosaurus carolinii – regnet for alle tiders største rovøgle.

Der spekuleres også i, at der mellem hvirvlerne har været fedtdepoter, der fungerede lidt på samme måde som kamelernes pukler, og yderligere at de har fungeret som varmeregulerende "sejl".

Bajadasaurusen var planteæder, og fundne kraniestykker viser, at øjnene sad så langt oppe i panden, at den kunne gå og spise græs og lavtvoksende planter, samtidig med at den holdt øje med, hvad der foregik omkring den.

Navnet Bajadasaurus pronuspinax kommer dels af findestedet, Bajada Colorada Formation i Patagonien, Argentina, dels af det latinske ord pronus (foroverbøjet) og det græske ord spinax (rygrad). ■

I forbindelse med offentliggørelsen af artiklen om Bajadasaurus pronuspinax blev der på baggrund af knoglefundene lavet en model af dens halssøjle, som blev udstillet på Cultural Science Center i Buenos Aires.

Langt ude

Antropologen Jeanette Lykkegård har i sit ph.d.-projektarbejde i Kamchatkas barske klima oplevet store lidelser, men også stort nærvær i forhold til både natur og mennesker.

Langt ude. Det er næppe upassende at bruge den betegnelse om landsbyen Achaivayam i det østligste Sibirien tæt på Beringshavet, langt fra stort set alt andet. Den dag helikopteren satte Jeanette Lykkegård af, var det eneste, hun vidste, at hun kunne bo i en offentlig administrationsbygning med ledige rum. Og den eneste aftale holdt ikke stik.

“De havde hørt, at jeg skulle komme, så de tog imod mig, og jeg fik noget rensdyrsuppe. Så blev jeg fulgt hen til administrationsbygningen, hvor jeg troede, jeg skulle bo. Men de forstod ikke, hvad jeg sagde, og kendte ikke nogen aftale. Da vi ikke forstod hinanden, tilkaldte de byens engelsklærer, og det endte med, at jeg kunne bo hos hende. Helt tilfældigt”, fortæller Jeanette Lykkegård.

Da hun kom til Achaivayam første gang, var det for at lave feltarbejde til sit speciale i antropologi på AU – et speciale, der i en 4+4-ordning lappede over i en ph.d.-afhandling. Emnet, hun ville undersøge, var nogle meget høje selvmordsrater blandt unge i Kamchatka. Inspirationen kom fra

hendes underviser og senere vejleder Rane Willerslev, der i dag er direktør for Nationalmuseet. Den oprindelige sibiriske befolkning og dens dyrkelse af shamanisme har netop været antropologen Rane Willerslevs primære forskningsområde.

Efterretningstjeneste var mistænksom

“Rane stillede nogle spørgsmål, som han ikke selv fik undersøgt: Har de her selvmord noget at gøre med de unges syn på liv og død? Når døden ses som indgangen til et nyt liv, er det så nemmere at vælge døden?”

Dette spørgsmål tog Jeanette Lykkegård til Achaivayam for at få svar på. Hun vidste fra Rane Willerslev, at byen var et sted, hvor man stadig praktiserede de traditionelle religiøse ritualer og generelt den tjuktjiske, shamanistiske livsførelse. Men selv om hun blev taget godt imod, var forskningsarbejdet i begyndelsen ikke så ligetil. Hendes mangelfulde russisk gjorde det svært at kommunikere. Og dertil kom, at døden er noget, man helst ikke taler om, fordi talen i sig selv kan åbne nogle uheldige passager til de dodes verden.

Hvad hun senere fandt ud af, var desuden, at der fra de russiske myndigheders side blev kigget med en vis skepsis på hendes tilstedeværelse i byen. Den russiske sikkerhedstjeneste FSB kontaktede jævnligt byens borgmester for at høre, hvad hun gik og lavede, og blandt andet kontrollere, at hun ikke skrev om politiske forhold.

“Sprogligt var jeg lidt på spanden i starten, så der fik jeg primært mine data gennem observation. Mit held var, at jeg boede hos en engelsklærer, der var rigtig sød og hjalp mig. Og når man ikke har andre muligheder, lærer

man hurtigt at kommunikere. En god ting var, at folk havde rigtig god tid. Så jeg kunne for eksempel sidde med folk og vise dem billeder fra min computer, og så kunne de fortælle til diktafonen, hvilket jeg så senere kunne få oversat”.

Har glemt, “hvordan man lever”

Beboerne i Achaivayam tilhører folkeslaget tjuktjer. De levede tidligere som nomader på tundraen, hvor de holdt rensdyr. Men under sovjetstyret blev rensdyrholdet nationaliseret, og lokalsamfundet blev indrettet på den måde, at mændene arbejdede med rensdyrene på tundraen, mens kvinder og børn bosatte sig i landsbyen. Samfundet har siden sovjettiden været præget af nogle af de problemer, vi i vores del af verden kender fra Grønland med alkoholisme og altså meget høje selvmordsrater, særligt blandt de unge.

“Det, de selv forklarer selvmordene med, er, at de har glemt, hvordan man lever. De unge siger, at de keder sig. De ældre beskriver det, som om de ikke lever rigtigt – at nogle af de her mennesker allerede er en lille smule døde”.

Jeanette Lykkegårds plan var at lære samfundet og menneskene så godt at kende, at hun kunne kortlægge baggrunden for de selvmord, der fandt sted. Hun fik imidlertid den “udfordring”, at der ikke skete nogen selvmord i den periode på tre år, hun periodisk opholdt sig i Achaivayam. I stedet ændrede hun fokus til den lokale befolknings nuværende problematik; de dør ofte i en meget tidlig alder. De tidlige dødsfald skyldes ifølge dem selv manglende viden om, hvordan man lever.

Livet forstås gennem døden

“Jeg oplevede tidligt, at døden og de omfattende dødsritualer blandt tjuktjerne er en rig indgang til at forstå, hvad livet og dermed det at leve livet betyder for de her mennesker. Derfor tager jeg udgangspunkt i dødsfald, der er sket, mens jeg har været der, blandt folk, jeg har kendt og fulgt, mens de levede. Jeg prøver at forstå, hvordan den manglende viden viser sig i deres liv. Og i nogle tilfælde hvad det var for en viden, denne person havde, som gjorde, at vedkommende døde “rigtigt” – det vil sige efter et langt liv”.

Trods udfordringer med sproget kom Jeanette Lykkegaard tæt på mange af Achaivayams indbyggere.

Tjukterne er et gammelt normadefolk, men siden sovjet-tiden har kvinder og børn boet i landsbyer, mens mændene passede rendyr på tundraen.

Hun forklarer, at tjuktjerne i Rusland er omgærdet af mange fordomme på grund af deres problemer med alkoholisme, lidt som det herhjemme i nogen grad gælder for den oprindelige grønlandske befolkning.

“Jeg vil gerne vise, at de oplever problemer, der er genkendelige, men under forhold, der er meget fremmede. Jeg prøver at skabe genkendelighed”.

Men sammen med det genkendelige ligger også det for os meget fremmede,

VIS OS DIT PH.D.-PROJEKT

Hvem: Jeanette Lykkegård, kandidat i antropologi.

Hvad: Living through Death: Everyday Life and Metaphysics among the Siberian Chukchi.

Hvor: Institut for Kultur og Samfund, AU.
Hvorfor: Projektet er at forstå de udfordringer, den oprindelige befolkning i det nordlige Kamchatka lever med, gennem en undersøgelse af en tjuktjisk animistisk filosofi omkring “det gode liv”. Hensigten er med denne filosofi at udfordre måder at forstå os selv, vores omgivelser, tid, relationer, liv og død på. Særligt i forhold til fænomenet social smitte.

nemlig den særlige shamanistiske opfattelse af døden som en overgang til en anden verden, hvorfra der stadig kan være former for kontakt og bånd til de levende. På den måde spiller de døde stadig en rolle i de levendes liv.

Forbundet – også efter døden

Jeanette Lykkegård giver et eksempel med et ægtepar, der begge kom af dage, mens hun var i Achaivayam. En mand, der var leder af en rendyrlejr, druknede, da det terrængående køretøj, han var passager i, blev oversvømmet, da det forsøgte at krydse en flod.

“Nogle måneder efter har hans hustru en drøm, hvor manden kommer til hende og spørger, om de skal have sex. Hun fortæller det til sin nabo, og at hun i drømmen sagde ja til sin mand. De ved begge, at det er et dårligt tegn. Samme dag, da de følges ad ned til byens butik for at købe ind, får hun det dårligt, og kort efter får hun et hjerteanfald og dør. I vores verden vil det nok blive set som et mystisk sammenbrud, men i deres verden handler det om, at hun er blevet trukket med ind i den åbning, der kan opstå mellem de to livssfærer. Og det handler om, at de ikke forstår individer som afgrænsede, på samme måde som vi gør”.

Den opfattelse af mennesker som forbundne organismer giver også forklaringer i forhold til et andet tema i Jeanette Lykkegårds projekt: social smitte. Et fænomen, der også var

temaet for en udstilling på Moesgaard Museum i 2017, som hun bidrog til.

“Man ved ikke, hvorfor det opstår. Og jeg vil påstå, at vi ikke forstår social smitte, fordi vi forstår os selv som afgrænsede, og det er vi ikke. Vi påvirkes af hinanden. Måske kan vi finde inspiration i den tjuktjiske måde, hvor man ser kroppene som mindre adskilte”.

Fordærvet kød til middag

Jeanette Lykkegård opholdt sig i Achaivayam fire gange a tre måneder i perioden 2011-2014. Efterfølgende har hun arbejdet herhjemme med data afbrudt af en barselsorlov. Men opholdene i Sibirien har sat sig varige spor på godt og ondt.

“Noget af det længes jeg tilbage til. Især livet på tundraen blandt rendyrhyrderne. Det er hårdt, og der er ikke bad og nogen former for luksus, men det giver en følelse af at være i kontakt med livet minut for minut. I landsbyen kunne jeg godt lide den måde, indbyggerne tager sig af hinanden på. Ingen bliver ladet alene, og det var jeg heller ikke. Det kan jeg godt savne herhjemme. Min nabo kommer ikke ind med friskfanget fisk”.

Men hun vil heller ikke romantisere tilværelsen i Østsibirien. Det er et barsk sted at bo både for en dansk ph.d.-studerende og for de lokale.

“Det er egentlig værst om sommeren. Der er enormt mange myg, og når man er med hyrderne på tundraen, bliver maden hurtigt fordærvet, så man er tvunget til at spise muggent kød. Der er ikke andet. Og når man sidder ude om vinteren i 30 graders kulde og slagter et rendyr med bare hænder, så kan man også godt ønske, at man havde valgt feltstudier i Oceanien. Og så er det også hårdt, fordi det er et samfund med lidelse. De har været igennem flere omvæltninger, der er dybe kriser med alkoholisme, vold og mange dødsfald. Og adskillelsen mellem mændene, der er på tundraen, og kvinderne i landsbyen skaber store frustrationer”.

I øjeblikket sidder Jeanette Lykkegård med de sidste sider af ph.d.-afhandlingen. Den skal helst være afleveret 5. april. Den dag har hun nemlig billetter til en flyafgang. Rejsemål: Achaivayam i Østsibirien. ■

Filmen "Arctic" underholder, men **svipser** på troværdigheden

Forskerforum har inviteret den erfarne arktisforsker Peter Alsen i biografen for at se og kommentere filmen "Arctic", hvor Mads Mikkelsen må bruge al sin vilje og snilde for at overleve et flystyrt i et barsk, arktisk landskab.

"Artic" er en film uden meget tale og uden meget pynt. Det er lige på og hårdt: menneske mod natur – vilje, styrke og intelligens mod kulde, sult og smerte.

Vi møder Mads Mikkelsen alias den danske (vistnok) forsker Overgård i den arktiske sne. Bag ham ligger vraget efter det flystyrt, hvorfra han er eneste overlevende. I sin venten på hjælp har Overgård skabt en lille, monoton hverdag, hvor de daglige gøremål består i at fange fisk, holde sin håndgravede SOS-markering fri for sne og så kravle op på en bakketop og sende nødradiosignaler med en dynamodreven sender.

Hans bønner høres imidlertid. Pludselig en dag hænger en redningshelikopter over lejren, men smilet på Overgårds hærdede ansigt når kun at blive få sekunder gammelt. En vind griber helikopteren, der simpelthen styrter ned. I vraget finder Overgård en død pilot og en halvdød co-pilot – en koreansk kvinde. Han får hende installeret i sit flyvrag, hvor han forsøger at pleje hendes skader med midler fra helikopterens førstehjælpsboks. Da medicinen slipper op, tager Overgård en skæbnsvanger beslutning: Med den sårede kvinde på slæb vil han forsøge at nå en redningsstation en række dagsrejser mod nord. En ulige kamp mod uvejsomt terræn, bidende kulde og nådesløst vejr, og så lige toppet med et isbjørne-angreb og en lumsk grube under sneen.

Om Overgård og hans tavse rejsekammerat klarer skærene, må man i biografen for at finde ud af.

Bliv ved vraget

Det har geolog og seniorforsker ved GEUS Peter Alsen været på Forskerforums invitation. Med sine omkring 15

Der er to hovedrolleindehavere i filmen 'Arctic' – Mads Mikkelsen, og så den barske, arktiske natur.

feltrejser i Nordøstgrønland og nogle stykker på Svalbard kunne det – hvis uheldet skulle være ude – sagtens være ham, der som Overgård stod og skulle kæmpe for livet mod den barske natur.

"Jeg er lidt vild med katastrofefilm, og jeg synes, der var mange ting i filmen, der var lavet meget realistisk", siger Peter Alsen

Han følte sig godt underholdt. Men som erfarne arktisforsker kan han ikke lade være med at lade sig genere af de unøjagtigheder og fortælle-mæssige greb, der forstyrrer autenticiteten.

"Overgård gjorde mange ting fornuftigt, men der var ting, jeg ville have gjort anderledes. For det første ville jeg være blevet ved flyvraket under alle omstændigheder. Når vi flyver helikopter, sidder de i Sdr. Strømfjord og følger konstant med i, hvor helikopteren befinder sig. Så hvis en helikopter skulle forsvinde, ville de vide præcis hvor. Derfor har man den største chance for

at blive reddet, hvis man bliver, hvor man styrter ned. Der havde han jo både ly, vand og mad – de tre basale ting, man har brug for", siger Peter Alsen.

Han kan dog godt forstå, at filminstruktøren for fortællingens skyld valgte at sende Overgård ud på den dramatiske rejse frem for at lade ham putte sig i sit flyvrag.

Mætte isbjørne angriber ikke

En anden fejl, som Peter Alsen bemærkede nærmest fra filmens begyndelse, er den måde, Overgård knokler så ihærdigt på, at sveden næsten springer. Og det skal man ikke gøre i et koldt klima.

"Du skal sørge for at arbejde, men kun i et omfang, så du ikke sveder, for ellers bliver dit tøj fugtigt og koldt. Det er en af de ting, militærpiloterne, der krydser indlandsisen, lærer. De skal kunne bygge en iglo, men de må kun grave i et sådan tempo i sneen, at de ikke sveder. Man skal arbejde stille

og roligt, ellers skal man bruge en masse energi på at tørre sit tøj”.

På et tidspunkt, hvor Overgård og hans følgesvend overnatter i en hule i sneen, angribes de af en rasende isbjørn, der brøler og snerrer og tydeligvis vil ind at æde de skrækslagne mennesker. Peter Alsen har selv arrangeret undervisning for kollegerne på GEUS omkring isbjørnes adfærd, og et angreb som det, der vises i filmen, vurderer han som meget usandsynligt.

“Mere end 90 procent af den føde, en isbjørn skal have i årets løb, indtager den om foråret, hvor sælerne har unger. Så når vi kommer derop om sommeren, er de ret fede og velnærede. De kan faktisk ligge og sove sommeren væk uden at blive sultne. Bjørnen i filmen så alt andet end underernæret ud. Så det mest naturlige i sådan en situation ville være, at den bare var nysgerrig. Normalt vil man kunne få en bjørn til at gå væk ved at vifte med armene og slå på nogle gryder, fordi den synes, det er mærkeligt”.

Fin underholdning

I filmen lykkes det Overgård at skræmme den rasende isbjørn væk ved hjælp af et nødblus. Men i virkelighedens verden havde han sandsynligvis kunnet finde et våben i det nedstyrtede fly eller i helikopteren.

“Vi har altid våben med, og det har alle, der flyver rundt deroppe. Grønlandsfly, som vi flyver med, har altid en riffel som fast udstyr i deres helikoptere”, fortæller Peter Alsen.

Han vil dog gerne anbefale filmen for underholdningsværdien.

“Jeg sad og tænkte, om jeg ville se den igen, hvis den kom i tv, og det vil jeg nok ikke. Men det er fin underholdning, og man kan godt relatere hans situation og handlinger til sig selv, og hvad man selv har lært”. ■

For en god ordens skyld: Det er lidt usikkert, hvorvidt filmens hovedfigur, Overgård, er forsker eller har en anden profession. I de fleste danske medieomtaler betegnes han som forsker. I udenlandske medier er han derimod oftest omtalt som pilot. Filmens distributører omtaler ham blot som “a man”.

VIRKELIGHEDENS ARKTISKE FARER

Forskning i Arktis kræver, at man altid tager sikkerheden alvorligt. Geolog Peter Alsen er altid bevæbnet af hensyn til isbjørne, og man skal altid have en makker inden for synsvidde.

At arbejde som forsker i arktiske områder er en forholdsvis sikker beskæftigelse. På de omkring 15 feltrejser, geolog og seniorforsker Peter Alsen har foretaget i Nordøstgrønland, har han aldrig selv lidt overlast.

Men der er tale om en ekstrem arbejdsplads, der kræver, at man tager planlægning og sikkerhed meget alvorligt.

“Vi opretter gerne en baselejr, eksempelvis ved Daneborg, som er Siriuspatruljens hovedkvarter. Herfra flyver en helikopter os ud til lokaliteter, hvor vi typisk opretter tomandsfeltrejser og arbejder 5-7 dage, inden helikopteren henter os og flyver os til næste lokalitet. Vi spreder ekspeditionens hold godt ud, og det vil sige, at der nogle gange ikke er andre mennesker end min makker og mig på et område måske svarende til Sjælland. Så skal man ligesom have styr på at gøre tingene ordentligt”, siger Peter Alsen.

Hans feltarbejde består i at finde fossiler, man kan bruge til at tidsdatere, forstå og bestemme den geologiske udvikling.

En af reglerne i felten er, at man altid går ud sammen og ikke er længere væk, end at man kan se hinanden. Parret

har kun en satellittelefon til deling og mobildækningen ... nej.

“Men vi er forskere og har hver vores, vi laver, så det holder ikke altid. Sidste år var vi der dog sammen med et andet hold af forskere, der gik meget op i sikkerheden. En af dem var tidligere faldet og havde fået knust foden, og der gik mange timer, før makkeren fandt hende, og derefter gik der mange timer, før hjælpen kom”.

Arkæolog angrebet af isbjørn

Når man laver feltarbejde i Grønland, er man bevæbnet. Faren for isbjørne bliver taget meget alvorligt. Peter Alsen og hans kolleger har altid et håndvåben med, og hvert makkerpar har yderligere en riffel. Bjørne er som udgangspunkt ikke farlige om sommeren, fordi de ikke sultne. Men der kan være undtagelser.

“Engang vi var i Daneborg, var der nogle arkæologer fra Nationalmuseet, der lavede feltarbejde. De var to mand og havde riffel med, men forskere bliver jo let optagede, og så glemte de sikkerheden og bevægede sig for langt væk fra den fælles riffel. Pludselig kom der en udmarvet ungbjørn om hjørnet, og da den så ham arkæologen, fór den lige på ham. Så begik han en anden fejl: Han løb. Og du kan ikke løbe fra en isbjørn, så den var over ham og bed ham i låret og armen, inden hans makker fik fat i riflen og fik den skudt”.

Vejret er en anden uberegnelig følgesvend. Selv om sommeren kan storme være en voldsom oplevelse.

“Der var et år, hvor næsten alle hold mistede halvdelen af teltene. Det sovetelt, jeg lå i, lignede til sidst bedeflag fra Tibet. Så er der ikke andet at gøre end at trykke sig ned og ride stormen af”.

Trods farerne er Peter Alsen ikke i tvivl: Feltarbejdet er den bedste del af jobbet.

“Jeg synes, det er virkelig fedt. Jeg kan godt lide, at man er helt alene, så langt øjet rækker, men jeg er også rimelig sikker på, at jeg kan håndtere det, hvis der sker noget”. ■

Foto: Privat

ENGLANDS UNIVERSITETER I

Brexit-limbo

Theresa Mays forhandlingsaftale med EU udskød kun problemerne for universiteterne – men var trods alt bedre end den hard-Brexit, der måske venter.

Ventetiden er ovre: Hvad der først lignede en teknisk Brexit-løsning, blev afvist af det britiske parlament, så trods premierminister Theresa Mays redningsforsøg peger det på no-deal og hard-Brexit med lukkede grænser og lille fleksibilitet mellem England og de 27 EU-lande. Det modtages med blandede følelser i universitetssektoren.

Storbritanniens universiteter er afhængige af europæiske forskningsforbindelser for meget af deres finansiering og samarbejde. Erasmus-programmet spiller en central rolle i udvekslingen af studerende. Derfor indgik disse elementer også i oversigtsnotatet om den tekniske Brexit-løsning, så Storbritannien fortsat kunne deltage

i EU's uddannelses-, videnskabs- og innovationsprogrammer.

Alligevel var centrale elementer uklare, fx spørgsmålet om finansiering af EU-studerende i England. Den nuværende situation – hvor de har adgang til studiefinansieringssystemet på niveau med deres nationale studie-fees, indtil overgangsperioden slutter i 2020 – var der store uklarheder omkring.

Skrækscenarierne i tilfælde af hard-Brexit har domineret i det højere uddannelsessystem. Derfor var universitetsledelserne også lettede, da de hørte erklæringerne om den tekniske løsning.

Rektor for Exeter Universitet Steve Smith udtrykte alligevel en vis pessimisme over for de midlertidige

løsninger. Det handler ikke kun om pengene: "Selv om den finansiering, som britiske institutioner får fra Horizon 2020, er vigtig, er de internationale forskningsnetværk endnu vigtigere". Hvis den frie bevægelighed er på vej til at blive udfaset, hvor effektivt kan programmer i internationale netværk opretholdes med de nuværende EU-partnere?

Fagforeninger havde lignende bekymringer over en post-Brexit-verden. En fagforeningsleder, Matt Wattup, argumenterede for "en tilgang, som ikke skaber et fjendtligt miljø, men gør Englands universiteter til et attraktivt sted at studere, arbejde og leve. De løsninger, som vi har set indtil nu, er ikke overbevisende". Det fjendtlige

BREXIT-ALARM

Uddannelsesministeren advarer: Undgå udveksling i Storbritannien

Storbritannien er en populær destination for danske studerende. I skoleåret 2016-2017 var flere end 1.200 danske studerende på udveksling i Storbritannien. Men i tilfælde af no-deal og hard-Brexit er deres vilkår usikre efter 29. marts.

Og usikkerheden om hard-Brexit med lukkede grænser og lille fleksibilitet får nu den danske uddannelses- og forskningsminister Tommy Ahlers (V) til at advare danske studerende mod at vælge England og Skotland til deres udvekslingsophold, fordi der ikke er indgået aftaler. Derfor risikerer den studerende, at studieafgiften kan stige (fordi EU's maks.-fees ikke længere gælder i England). Og de kan pludselig miste deres studieplads, fx i et Erasmus-program, som i tilfælde af hard-Brexit kan udløbe til efteråret (Berlingske).

ALARM BLANDT ENGELSKES UNIVERSITETSLEDERE

Den engelske universitetssektor lever i høj grad af indtægter fra udenlandske studerende. Derfor har det været meget problematisk, at der de sidste to år har været en nedgang på 9 pct. i antallet. Og nu skaber en no-deal og hard-Brexit yderligere usikkerhed. 150 universitetsledere har da også skrevet et åbent brev til regeringen om, at no-deal-Brexit vil føre til "et akademisk, kulturelt og videnskabeligt tilbageslag, som det vil tage årtier at komme over ... at forlade EU uden aftale vil være en af de største trusler, som vores universiteter nogensinde har stået over for ... Sektoren bidrager med 21 milliarder £ årligt og involverer 944.000 job, så det er problematisk for de nationale interesser, for økonomien, de lokale samfund og samfundet som helhed, hvis ikke Storbritanniens universiteter får betingelser til at trives post-Brexit".

Også forskningen vil blive stærkt påvirket, fordi man mister relationer og funding

fra EU. Her modtager Storbritannien i dag midler i omegnen af 10 mia. kroner over de næste to år. Talskvinden for Englands rektorforsamling, dame Janet Beer, siger: "Uden jernhårde forsikringer risikerer vi, at verdensførende academics og forskere vil gå til lande, hvor adgangen til EU-funding ikke er truet. Og de, som overvejede at flytte til Storbritannien, vil nok tænke sig om to gange".

En regeringstalsmand svarede på betænkelighederne: "Forskning anerkender ingen grænser, og Storbritannien har en stolt tradition for at byde verdens førende forskere og videnskabsmænd velkommen til at arbejde og studere her. Det vil ikke ændre sig, når vi forlader EU ... Regeringen garanterer – i tilfælde af no-deal – alle penge fra EU-programmer, som er bevilget inden udgangen af 2020". (Guardian 4. jan.)

miljø, som han taler om, er knyttet til håb og frygt blandt statsborgere fra de 27 tilbageværende EU-lande, som p.t. arbejder på britiske universiteter. Selv om tilbagetrækningsaftalen i det første afsnit omtaler deres rettigheder, er EU-borgere, der arbejder på britiske universiteter, i stigende grad blevet fremmedgjort af det ændrede offentlige klima under Brexit-processen.

Ifølge en fremtrædende EU-talsmand for EU-statsborgerne (Tanja Bueltmann) var den tekniske aftale en katastrofe. Den vil efterlade en generation, som må leve med usikre regler og en lovgivning, som gør, at de som EU-borgere ikke har konkrete rettigheder.

I den engelske universitetsfagforening UCU støtter 89 pct. en fornyet folkeafstemning, så Brexit kan blive ændret. Medlem af UCU's hovedbestyrelse Vicky Blake noterede sig "utilgængelige detaljer i aftalen om Brexits langsigtede indvirkning på uddannelse og

forskning". Hun opfattede også den tekniske aftale som utilstrækkelig til at afhjælpe skaderne for de britiske universiteter globalt.

"Brexits fjendtlige tilgang er en hånd mod positioneringen af britiske universiteter som international cutting edge-forskningsinstitutioner og får talentfulde academics fra EU og andre steder til at føle sig utroligt uvelkomne i et England, som overvejer at smide dem ud, selv efter at de i mange år har bidraget til forskningen og til økonomisk vækst".

Det er et problem, at det britiske parlament afviste den tekniske Brexit, for det var det mindst ringe onde, konstaterede Exeter-rektoren Steve Smith: "Det er en helt afgørende mission, at Storbritannien forbliver i Horizon-programmet og i det europæiske forskningsrum. Aftalen var den bedste måde at opnå dette på. Jeg foretrak, at vi ikke forlod EU, og jeg vil gerne have en ny folkeafstemning. Men

nu er vi på vej til det allerværste, nemlig no-deal og hard-Brexit".

Engelsk academia – universitetslærere og forskere – var ved Brexit-afstemningen i 2016 blandt de ivrigste proeuropæere. Sådan er det endnu. Den tekniske løsning – som var det længste, England tilsyneladende kunne komme med de europæiske forhandlere – var en aftale, som academia kunne leve med. Nu må de ansatte og lederne i sektoren forberede sig på et problematisk hard-Brexit uden aftaler. ■

Mike Finn, Exeter Universitet. Forfatter til "British Universities in the Brexit Moment".

Oversat og redigeret fra Times Higher Education 20.11.2018

Demonstration foran det britiske parlament den 29. januar.

Digitaliseret læring

ÆNDRER UNDERVISERENS ROLLE

Underviseren står stadig i centrum, men de digitale læringsmidler skaber muligheder for at inddrage de studerende og bruge tiden bedre, konkluderer en ny rapport. Vigtigt at teknikken tjener pædagogikken og ikke omvendt, siger pædagogisk konsulent

Fra venstre Caroline Pihl-Poulsen, Anna Møller Klausen og Line Kirk Gjessing i gang med undervisningen på Københavns Universitet.

Det er ikke teknikken, men underviseren, der er forudsætningen for, at digitalisering skaber værdi i undervisningen.

Sådan lyder konklusionen på en rapport, som tre fagorganisationer – DM, Gymnasieskolernes Lærerforening og Danmarks Lærerforening – har fået udarbejdet. Den giver eksempler på digitale læringsmidler, der løfter undervisningskvaliteten, og peger på 8 læringsmæssige potentialer i digitaliseringen.

Rapporten er udarbejdet med inspiration fra et panel af undervisere. En af dem er Merete Badger, seniorforsker ved Institut for Vindenergi på DTU. Som underviser ved en masteruddannelse, der baserer sig på onlinekurser for udenlandske studerende, er

hun nærmest blevet fulddigital i sin undervisning. Men underviseren er lige så vigtig som altid, ens rolle er bare ændret, fortæller hun.

“Selv om materialet digitaliseres mere og mere, så vil der være behov for underviseren til at facilitere. Så rollen skifter fra at levere indhold til at være på sidelinjen og facilitere de studerendes læring”, siger hun.

Hun henviser til, at forelæsninger oplagt kan erstattes af videoforelæsninger, som underviseren selv optager, eller man bruger andres. På den måde frigives tid til andre formål – først og fremmest aktiviteter, hvor de studerende arbejder aktivt med stoffet.

“Det handler om at følge med i, hvor de studerende er, og om de har forstået

indholdet. Diskutere med dem, give feedback på deres arbejde – rapporter eller regneøvelser. Man er mere inddragende og pingpongspillende”, fortæller Merete Badger.

Trygge forelæsninger forsvinder

På den e-læringsbaserede masteruddannelse, hun er ansvarlig for, har hun 35 undervisere. Og hun bemærker, at de, der har lettest ved onlineundervisningsformen, typisk er dem, der ikke har lang erfaring med den klassiske auditorieundervisning.

Og det forklarer hun blandt andet med, at erfarne undervisere skal vænne sig til den ændrede rolle, hvor man i stedet for en forelæsning, som man har mulighed for at planlægge

helt ned i detaljen, er mere på "slap line".

"Man kan ikke forberede sig så godt, som man kan til en forelæsning, hvor man i detaljer kan planlægge, hvad man skal sige. Det er mere spontant, hvad der kommer op i dialogen, og det skal man være parat til at håndtere. Nogle synes, det er svært, når den tryk-hed forsvinder".

Men når det er sagt, noterer Merete Badger også, at det grundlæggende er de samme pædagogiske egenskaber, der gør undervisere gode – om det foregår digitalt eller analogt.

"Man skal jo lige sætte sig ind i den teknologi, man skal bruge, men ervedover tænker jeg, at det er de samme kompetencer. Hvis man er en god underviser, er man sandsynligvis også god til at bruge de nye medier, der er tilgængelige. Den vigtigste forudsætning er, at man brænder for at undervise og for at udvikle sin undervisning", siger hun.

Væk fra "tankpasserlogik"

Nina Rathlev Andersen er pædagogisk konsulent ved CBS Teaching & Learning, hvor hun blandt andet hjælper undervisere med at integrere digitale læringsmidler. På CBS er der målsætninger om en forøget brug af «blended learning» – altså kombinationen af e-læring og aktiviteter, hvor de studerende skal være til stede på universitetet. Det foregår på mange måder og med mange forskellige programmer. Men ifølge Nina Rathlev Andersen er det ikke så meget teknikken, der gør forskellen. Det handler først og fremmest om en pædagogisk udvikling.

"Vores strategi er at bruge digitale redskaber til at styrke undervisning og øge kvaliteten ved at kunne give mere feedback og have flere studentinteraktiviteter. Vi ved, at man lærer mere, hvis man selv får lov til at diskutere og arbejde med stoffet. Det bygger på skiftet fra gamle dages pædagogiske forståelse – "tankpasserlogikken": Du kan bare åbne hjerneskallen og hælde viden ned – til at vi tror på social læring og aktiv læring. Men den holdning skyldes i højere grad de sidste mange års pædagogiske forskning, end det skyldes en stigende mulighed for digitalisering", siger hun

Digitalisering bliver løftestang

En af de metoder, hun henviser til, hvor det digitale bruges til at skabe mere studentaktivitet, omtales ofte som "flipped classroom". Undervisningen er vendt på hovedet, forstået på den måde at vidensformidlingen sker individuelt gennem digitale medier, mens "lektierne" – den aktive bearbejdning af stoffet – er rykket hen på institutionen som fælles aktivitet. På den måde betragter Nina Rathlev Andersen digitaliseringen som en "løftestang" for den pædagogiske udvikling.

En anden faktor er de store optag, som universiteterne i dag skal håndtere. Masseuniversitetet har skabt behov for en anden undervisning.

"I dag er studenter-underviserratioen langt større. Man kan ikke som tidligere have den mesterlære, hvor videnskabsmanden står og gennemgår for en lille klasse, der alle kan få taletid i diskussionen. Nu har man måske et hold på 200 studerende, og så kan man få noget ud af at digitalisere forelæsnin-gen, hvis det kan frigive tid til diskussioner i klassen, eller de studerende selv leverer et produkt, der kan gives feedback på".

SÅDAN KAN DIGITALISERING UNDERSTØTTE KVALITETEN I UNDERVISNINGEN

Ekspertpanelet peger på, at teknologi under de rette forudsætninger blandt andet kan understøtte kvaliteten i undervisningen på følgende otte måder:

1. Understøtte muligheden for undervisningsdifferentiering
2. Udvide mulighederne for mere kreative og engagerende måder at lære på ved at lade elever være medskabere af digitale produkter
3. Give flere muligheder for at gøre undervisningen inkluderende
4. Øge videndeling blandt lærere og undervisere
5. Give lærere og underviserne adgang til elever og studerendes tænkning og refleksioner
6. Skabe nye muligheder for samarbejde blandt elever og studerende
7. Give elever og studerende mulighed for at løse mere komplekse opgaver
8. Understøtte lærere og elevs feedbackprocesser.

Kilde: *Digitalisering og kvalitet i undervisningen, Damvad Analytics*

Samtidig skaber store årgange mere differentierede behov, som den digitaliserede undervisning kan imødekomme.

"Nogle skal høre tingene tre gange, andre kan nøjes med en gang. I en forelæsning kan du ikke stoppe underviseren tre gange og bede hende gentage. Det kan du, hvis du har hende på video. Og så kan du komme med mere kvalificerede spørgsmål, når du sidder på universitetet og laver gruppearbejde".

Pædagogik før teknik

Rapporten giver en række konkrete eksempler på digitale værktøjer. Flere af disse bruges også på CBS, fortæller Nina Rathlev Andersen. Eksempelvis programmet Peergrade – en platform, hvor studerende giver feedback på hinandens opgaver – og Padlet, som fungerer som en digital opslagstavle, hvor en gruppe kan dele viden.

At bruge den slags digitale værktøjer skal være et tilvalg fra underviserens side.

"Når jeg anbefaler en underviser at bruge digitale værktøjer, er det, fordi vedkommende har et problem. De kommer med en brændende platform. Det kan for eksempel være, at de studerende er for dårlige til skriftlighed. Og så snakker vi om, hvad det kan skyldes, og nogle gange kan de digitale redskaber indgå i en brugbar løsning til at træne den skriftlighed".

Men den digitaliseringsproces, der i øjeblikket sker omkring undervisningen, har også sine faldgruber, mener Nina Rathlev Andersen. Markedet omkring digitale undervisningsmidler boomer i øjeblikket, og når der fra både politisk og ledelsesmæssig side er så stort fokus på øget digitalisering, er der en risiko for, at teknologien kommer til at gå forud for pædagogikken.

"Det er jo ofte ikke os selv, der udvikler de her værktøjer. Ofte er det bare en smart iværksætter, der har fået den ide, at han kan løse udfordringer omkring feedback, eller hvad det kan være. Men så er spørgsmålet, om vi tilpasser vores undervisning til værktøjet, eller vi kan få et samarbejde med udviklerne, så de tilpasser værktøjet til vores læringsmål og vores udfordringer. Fordi vi så gerne vil det digitale, har der måske hos nogle været en tendens til bare at tænke: Hurra, det er spændende. Men det er vigtigt, at vi som uddannelsesinstitutioner står vagt om vores pædagogik". ■

Fusk eller fortolkninger?

Den faglige strid om folkeskolereformen har bevæget sig over i forskningsverdenen, hvor en UC-lektor, Keld Skovmand, har anklaget fire reformvenlige forskere for uredelighed. Den ene af de fire kalder anklagerne for ærekrænkende påstande.

En lille, bidsk terrier er sluppet løs i butikken med pædagogisk forskning. Keld Skovmand, lektor ved afdelingen Anvendt Forskning i Pædagogik og Samfund ved UC Lillebælt, har i flere år råbt “kejserens nye klæder” om det forskningsmæssige belæg for folkeskolereformen og i særdeleshed indførelsen af målstyret læring. Og i forbindelse med en bogudgivelse 1. februar kom det frem, at han har indklaget fire forskere – heraf tre professorer ved DPU på AU – for videnskabelig uredelighed.

Der er tale om professorerne Lars Qvortrup, Niels Egelund og Jens Rasmussen samt Andreas Rasch-Christensen, der er forskningschef ved VIA University College. Klagerne blev indgivet til Praksisudvalget på AU i marts 2018. Herfra blev de efter en screening sendt videre til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, hvor de stadig er under behandling.

Ifølge Keld Skovmand gør forskerne sig skyldige i både fabrikation af forskningsudsagn, mispræsentation af internationale udviklingstendenser og plagiering af ministerielle rapporter og vejledninger. På den måde har forskerne konstrueret et forskningsmæssigt grundlag for indførelsen af læringsmålstyret undervisning og tilpasset forskningen til en politisk dagsorden.

“Det mest alvorlige er det forhold, at den her såkaldte viden er lagt til grund for to meget gennemgribende reformer af henholdsvis læreruddannelsen og folkeskolen. Så alvoren handler om, at det politiske system i form af Uddannelses- og Forskningsministeriet og

Undervisningsministeriet har brugt viden, som må siges at være falsk”, siger Keld Skovmand til Forskerforum.

70 tilfælde

Den falske viden, han taler om, kommer til udtryk i forskellige skrifter, som forskerne står bag. Keld Skovmands klager handler specifikt om fire forskningsartikler, en følgeforskningsrapport og et forord til en bog. I hvert af disse skrifter har han fundet en række eksempler på, hvad han opfatter som brud på god videnskabelig praksis, i alt omkring 70 tilfælde.

Mange af de fejl, Keld Skovmand peger på, handler om oversættelser, fortolkninger og udlægninger af tekster, udenlandske forskere har skrevet. Et eksempel er en artikel af forskerne Morisano og Locke, som Jens Rasmussen og Andreas Rasch-Christensen refererer til i en række tilfælde. Keld Skovmand har fundet seks forskellige referencer, og i ingen af disse er der ifølge ham belæg for de udsagn, de tillægges. Han har sågar fundet et tilfælde, hvor et udsagn i en ministeriel vejledning til læringsmålstyret undervisning tilskrives Morisano og Locke, og hvor det stort set identiske udsagn senere optræder i en følgeforskningsrapport, men denne gang med reference til en bog af læringsforskeren John Hattie.

Handler ikke om faglig observans

“Det, der ryster mig selv mest, er, da jeg opdager, at de genbruger formuleringer fra en ministeriel vejledning og tillægger det udenlandske forskere, hvor man simpelthen ikke kan finde det. Man

kommer med et udsagn, der ikke er dækning for, og så bruger man det igen med henvisning til John Hattie. Det er plagiering, bare med ændret reference. Det går jo simpelthen ikke”, siger Keld Skovmand.

Han afviser, at de manglende belæg kan forklares som udtryk for forskellige fortolkninger.

“Det synes jeg ikke, de kan. Der er grænser for fortolkninger, og der må være grænser for, hvad kan man tillægge andre”.

Keld Skovmand siger selv, at hans vedholdende arbejde med at dissekere det forskningsmæssige belæg for målstyring og folkeskolereformen ikke handler om, at han har en anden faglig observans.

“Jeg er grundlæggende imod detaljeret styring af den offentlige sektor, men det er ikke pædagogikken, der er et grundlæggende problem, det er måden, den pædagogiske forskning fremlægges og bruges på. Der er blevet brugt argumenter som “forskningen viser”, og der er blevet henvist til “evidens”. Forskning og policy skal man have i to forskellige rum, men her har forskerne gjort sig selv til en del af den udøvende magt. Det er et demokratisk problem”.

Anklage: Forskning tilpasses politik

To af de fire forskere, hvis forskning Keld Skovmand har anmeldt – Jens Rasmussen og Niels Egelund – har meddelt Forskerforum, at de ikke vil udtale sig, så længe uredelighedsnævnet ikke er kommet med en afgørelse. Lars Qvortrup vil imidlertid godt kommentere sagen. Han er sammen med Niels Egelund forfatter til et forord

FOLKESKOLEFEJDE

Keld Skovmands bøger og anmeldelse af fire pædagogikforskere for videnskabelig uredelighed skriver sig ind i en større faglig og forskningsmæssig tvist omkring folkeskolen.

Fløjene udgøres på den ene side af tilhængere af en angelsaksisk model med fokus på mål og evaluering og på den anden side en mere dannelsesorienteret tilgang med rødder i grundtvigiansk skoleopfattelse.

Grundtvigianismen har været i højsædet i Undervisningsministeriet under ministre som Bertel Haarder og Ole Vig Jensen, men med den socialdemokratiske regering i 2011 begyndte nye vinde at blæse. Pisa-målingerne viste dårlige tal for Danmark, og undervisningsminister Christin Antorini mente, at der måtte sadles om. Som led i folkeskolereformen igangsatte hun arbejdet med at nydefinere en række faglige mål for folkeskolen – de såkaldte Fælles Mål. Rammerne blev udarbejdet af en mastergruppe, som Andreas Rasch-Christensen var formand for, og herunder 27 arbejdsgrupper. Det resulterede i 215 kompetencemål, 866 færdigheds- og vidensområder og 3.170 færdigheds- og vidensmål.

Lærernes brug af læringsmålene understøttes digitalt af de såkaldte læringsplatforme, hvor man vælger sine mål på drop down-menuer. For mange lærere blev læringsmålene således i praksis et bureaukratisk, rigidt og upopulært system. I 2017 var der da også bred politisk enighed om at bløde op på systemet ved at gøre læringsmålene vejledende, hvor de før var bindende.

Keld Skovmands kritik kommer således på et tidspunkt, hvor de politiske vinde er vendt. Kritikken har derfor mere karakter af en slags forskningsmæssigt "retsopgør" med den fløj, der argumenterede for målstyring af undervisningen.

Keld Skovmand har anklaget fire forskere for videnskabelig uredelighed.

► til bogen “Synlig læring og læringens anatomi”, som er skrevet af John Hattie og Gregory Yates.

Keld Skovmand mener, at Lars Qvortrup og Niels Egelund i forordet tillægger bogens forfattere og andre forskere udsagn og holdninger, som der ikke er dækning for, i det, han kalder “reformtilpassede sætninger”. Han peger som eksempel på, at de refererer forskerne DuFour og Marzano for fire grundlæggende spørgsmål til læringen i skolen. Tre af de fire spørgsmål refererer til den læring, “vi ønsker”, og det mener Keld Skovmand er en “styringspræmis”, som ikke findes i originalteksten.

Med andre ord: Lars Qvortrup og Niels Egelund fordrejer det, udenlandske forskere har skrevet, så det kan bruges som argument for indførelse af målstyret læring.

Qvortrup: Har ingen dagsorden

Det afviser Lars Qvortrup imidlertid blankt.

“Påstanden om, at der ligger en intention bag, nemlig at legitimere læringsmålstyring, synes jeg er decideret ærekrænkende. Et forord er ikke en videnskabelig tekst, man bruger tre uger på, men jeg har efter bedste evne forsøgt at sætte den bog ind i en aktuel kontekst. Jeg er ikke ude på at fremme en dagsorden, og jeg har ikke nogen aktier i læringsmålstyring”, siger han.

Han vil ikke dykke ned i en diskussion af de enkelte detaljer, der ligger i Keld Skovmands kritik af hans tekst, da de eksempler nu bliver behandlet i uredelighedsnævnet. Men han mener ikke, at kritikken bygger på andet end forskel på fortolkninger.

“Jeg sammenfatter to forskere. Keld Skovmand ville gerne have, at jeg skulle have skrevet, hvad eleverne “skal kunne”, og jeg skrev, hvad de “skal lære”. Og ja, det kan man da have en debat om. Men det er ikke uredelighed. Så han fører faglig uenighed over i et forkert forum”, siger Lars Qvortrup med henvisning til anmeldelsen af teksterne.

Føler, kritik blev ignoreret

Den diskussion ville Keld Skovmand imidlertid gerne have haft, fortæller han. En del af hans kritik blev fremsat allerede i bogen “Uden mål og

med – forenkede Fælles Mål?” i 2016, og de fleste eksempler, som han nu har indklaget, blev behandlet i hans ph.d.-afhandling, som han forsvarede i januar 2018. Ved det forsvar var ingen af de fire indklagede forskere til stede.

“Min kritik er blevet mødt med tavshed. Det er en del af deres strategi. Mange anklager blev bragt til torvs med min bog i 2016. Der skete ikke noget. Da jeg så havde min afhandling på plads, troede jeg, nogle ville reagere. Men der var ingen reaktion. De har af mærkværdige årsager holdt sig uden for kritikken rækkevidde”, siger Keld Skovmand.

For Lars Qvortrup var det et bevidst valg ikke at gå i debat med Keld Skovmand om ph.d.en. Det skyldes, hvad han betragter som et personangreb, der gik over strengen.

“I ph.d.en henviser Keld Skovmand til, at jeg i én artikel har skrevet, at der var tale om et paradigmeskifte, da man gik fra pensumstyring til målstyring, og at jeg et helt andet sted har skrevet, at mål er noget, man har haft i de 200 år, der har været almen folkeskole i Danmark. Og så lyder argumentet: Det både at tænke radikalt nyt og henvise til gamle traditioner var noget, nazisterne gjorde op til anden verdenskrig”, fortæller Lars Qvortrup.

Nazikortet

Han følte sig direkte sammenlignet med nazisterne.

“Det er uanstændigt at trække nazismekortet, og jeg vil ikke sammenlignes med nazister. Hvis det er tonen, der tages i brug, så deltager jeg ikke i debatten”.

Men du kritiserer Keld Skovmand for ikke at holde sig til den akademiske diskussion, og samtidig har du ikke ønsket at debattere med ham?

“Lad mig sige det på en anden måde: Jeg har netop afsluttet en debatartikel til tidsskriftet NordSTEP om, hvad John Hattie mener. Det er ikke så synligt på avisforsider, men det er en saglig debat. Jeg deltager hjertens gerne i en offentlig debat, men den skal være saglig”, siger Lars Qvortrup.

1. maj 2018 blev han meddelt, at en anklage mod ham var videresendt til uredelighedsnævnet, som altså stadig behandler sagen. En meget ubehagelig situation, synes han.

“Det er bestemt ikke morsomt, både at jeg er anmeldt, og at der samtidig kører en offentlig kampagne. Og det gør, at man overvejer, hvor meget man fremover vil stille sin forskningsviden offentligt til rådighed. Der bliver åbenbart slået nidkært ned på alt, jeg ytrer mig om”.

Diskussion om forskning og politik

Det er ikke kun Keld Skovmand, der oplever, at de kritiserede forskere ignorerede den kritik, han fremsatte med sin ph.d.-afhandling i januar 2018. Førsteopponent på afhandlingen var AU-professor Lene Tanggaard, der vurderer afhandlingen som “solid” og på “højt niveau”.

“Hvis det var mit arbejde, som nogle ph.d.-studerende var gået ind og havde påpeget fejl omkring, så ville jeg nok have forsvaret mig meget hurtigt. Måske ville jeg også have været til stede ved forsvarshandlingen. Så jeg forstår ikke, at de ikke bare er gået ind i den akademiske diskussion om det her”, siger hun.

Hun vil ikke vurdere, om der er hold i Keld Skovmands anklager om uredelighed. Men hun mener, at afhandlingen og diskussionen er relevant i forhold til at pege på en problematisk sammenblanding af politik og forskning.

“Vi kan alle sammen begå fejl, men Keld Skovmand siger, at det er mere alvorligt, fordi det knytter sig til en politisk reform, hvor de samme forskere har haft stor betydning. Spørgsmålet er, om det er noget, uredelighedsnævnet kan bedømme. Men jeg synes i hvert fald, at diskussionen er relevant, fordi vi kan lære noget af den”.

Lene Tanggaard er i dag selv en central rådgiver for undervisningsministeren. Derfor kan hun godt genkende, at man som forsker kan risikere at blive spændt for en politisk vogn.

“Noget af det, Keld Skovmands arbejde viser, er, at vi skal være kritiske over for diskursen om, at forskning kan vise, hvad der virker. Politikere træffer de beslutninger, de kan, og så bruger de forskning, der passer ind, som argumenter. Det kan vi ikke styre som forskere, men vi kan tilstræbe at arbejde ordentligt med kilder og turde kritisere vores eget arbejde. Ellers bliver det for nemt for politikere at bruge viden forkert”. ■

ITU-FORSKERE VIL SKABE OVERBLIK OVER DANSKE BLOCKCHAINSATSNINGER

Blockchain er et af de mest hypede teknologier i øjeblikket, men der mangler overblik over udviklingen. Det vil forskere fra IT-Universitetet nu råde bod på. De vil

skabe overblik over danske virksomheders blockchainsatsninger for at analysere og afdække mulighederne ved teknologien.

Projektet "Economic Impact of Blockchain" udføres af European Blockchain Center på ITU i samarbejde med Danmarks Statistik og tyske Fraunhofer Institute for Industrial Engineering IAO.

Industriens Fond støtter projektet med 1,3 mio. kroner.

Blockchainteknologien blev første gang beskrevet i en videnskabelig artikel i 2008 af programmøren Satoshi Nakamoto, som ingen i øvrigt er sikker på er en rigtig person, eller om det er et dæknavn. Teknologien er mest kendt fra den virtuelle valuta bitcoin, men den har mange andre anvendelsesmuligheder.

Ifølge ITU-professor **Roman Beck**, som leder European Blockchain Center, eksperimenterer flere danske virksomheder allerede med blockchainbaserede systemer til blandt andet pengeoverførsel, men der mangler samlet overblik over udviklingen.

"Mange tror på, at blockchain vil få en kæmpe betydning for vores økonomi og samfund, men vi har endnu ikke pålidelige data om, hvor udviklingen vil starte, hvordan den vil udfolde sig, og i hvilke brancher den vil få størst effekt", siger Roman Beck.

Forskerne vil have analysen klar i marts 2019.

ITU-KANDIDATER OPFINDER NYT VÆRKTØJ TIL 3-D-ANIMATIONER

Foto: ITU

Mathias Dam Arvanaghi og **Jonas Hingeberg Ruge**, der begge blev cand.it. i spilteknologi fra IT-Universitetet i 2018, har startet deres egen virksomhed med navnet Sidetracked på baggrund af deres specialeprojekt.

De har opfundet et nyt virtual reality-værktøj, der erstatter mus, tastatur og skærm, hvilket skal gøre det nemmere og hurtigere at lave 3-d-animationer til blandt

andet computerspil. 3-d-animationer er uundværlige, men de er komplicerede og tidskrævende at lave, så 3-d-indholdet er ofte en flaskehals i udviklingsprocessen.

Opfindelsen betyder, at spiludvikleren i stedet kan tage et par virtual reality-briller på og træde ind i en digital verden, hvor man kan forme og flytte rundt på indholdet med sine hænder, forklarer Mathias Dam Arvanaghi.

Det var specialevejlederen, der overbeviste de to studerende om, at konceptet havde forretningspotentialt, og Sidetracked er nu blevet optaget i ITU's Startup Programme, som hjælper studerende med at realisere deres forretningsidéer.

De forventer, at den første salgsklare version af det færdige produkt kan lanceres i juli.

21 YNGRE FORSKERTALENTER FÅR I ALT 205 MIO. KR.

21 yngre forskere fra Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Syddansk Universitet og Aarhus Universitet kan nu kalde sig Villum Young Investigators.

Foto: Villum Fonden

De modtager samtidig hver mellem 7 og 10 millioner kroner – 205 millioner kroner i alt – fra Villum Fonden, så de kan skabe deres egne forskningsgrupper.

De nye Young Investigators er fra AU: Jan Frahm, lektor, Institut for Matematik, og Wolf Eiserhardt, lektor, Institut for Bioscience.

Fra DTU: Andreas Laustsen, lektor, DTU Bioengineering, Cornelia Jaspers, postdoc, DTU Aqua, Mehdi Mehrali, postdoc, DTU Nanotech, og Yunhong Ding, lektor, DTU Fotonik.

Fra KU: Adnan Halim, lektor, Institut for Cellulær og Molekylær Medicin, Albert H. Werner, postdoc, Institut for Matematik, Christa Gall, lektor, Niels Bohr Institutet, Fernando Racimo, adjunkt, Statens Naturhistoriske Museum, Karina Krarup Sand, lektor, Kemisk Institut, Matthias Oliver Wilhelm, postdoc, Niels Bohr Institutet, Martin Gustavsson, postdoc, Biomedicinsk Institut, Martin Schiller, lektor, Statens Naturhistoriske Museum, Michele Burrello, adjunkt, Niels Bohr Institutet, Tonni Andersen, postdoc, Institut for Plante- og Miljøvidenskab, og You Zhou, postdoc, Niels Bohr Institutet.

Fra SDU: Beate Kraft, postdoc, Biologisk Institut, Kedar Nath Natarajan, adjunkt, Institut for Biokemi og Molekylær Biologi, Lasse Jakobsen, adjunkt, Biologisk Institut, og Mathias Clausen, lektor, Institut for Kemi-, Bio- og Miljøteknologi.

Formålet med Young Investigators-programmet er at trække dygtige forskere fra hele verden til danske universiteter inden for det tekniske og naturvidenskabelige område. Fonden modtog i alt 214 ansøgninger, og de 21 talenter har været igennem faglig bedømmelse og interview med fondens komité samt endelig godkendelse i fondens bestyrelse.

CBS-INSTITUTLEDER BLIVER VIVE-DIREKTØR

Lotte Jensen, professor og institutleder på Copenhagen Business School, er udnævnt som ny direktør for forsknings- og analysecenteret VIVE.

VIVE er et uafhængigt forsknings- og analysecenter under Økonomi- og Indenrigsministeriet med professor Nina Smith fra Aarhus Universitet som formand.

55-årige Lotte Jensen, der er dr.scient.pol. og professor i offentlig forvaltning, har siden 2013 været leder af Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på CBS. Samtidig er hun medlem af VIVE's bestyrelse.

"Jeg glæder mig til at sætte mig i spidsen for VIVE's dygtige fagfolk i København og Aarhus, som jeg har fulgt i en årrække som bestyrelsesmedlem. Relevant analyse og forskning af høj kvalitet er en helt grundlæggende forudsætning for både den demokratiske debat og en fornuftig prioritering og styring af den offentlige sektors velfærdsområder til gavn for både borgere og motiverede medarbejdere og ledere", siger Lotte Jensen i forbindelse med udnævnelsen. Hun tiltræder den 1. marts.

DTU-STUDERENDE VINDER VENTURE CUP

Fem studerende fra DTU har vundet hovedpræmien på 100.000 kr. i Venture Cup Idea Competition, der har til formål at fremme entreprenørskab på de danske universiteter.

Foto: DTU

Deres startupvirksomhed Invena Flow Supervisor forsøger at skabe et system, der automatisk kan overvåge hospitalspatienters behandling med væskeinfusion og sende data om behandlingen direkte til plejepersonalet.

“Væskeinfusion er meget udbredt i hele verden, men der er mange udfordringer forbundet med metoden, fordi sygeplejersker hele tiden skal overvåge behandlingen, så der ikke opstår fejl undervejs. Vi vil gerne skabe en løsning, som giver sygeplejerskerne mere tid til andre opgaver”, siger Jacob Juul, den ene af de fem studerende.

Ud over Jacob Juul består Invena Flow Supervisor også af Hamid Reza Piek, som læser en kandidat på Mechanical Engineering, Lukáš Bátrla, som læser en kandidat på Digital Media Engineering, Ali Saleem Alj sine, som læser en kandidat på Mathematical Modelling and Computing, og Mathias Petersen, som læser en kandidat på Computer Science and Engineering.

AU- OG KU-FORSKERE MEDLEMMER AF NYT SU-UDVALG

Torben M. Andersen, professor i økonomi, og **Maria Knoth Humlum**, lektor i økonomi, begge fra Aarhus Universitet, og **Kristian Bernt Karlson**, lektor i sociologi, Københavns Universitet, er blevet udpeget som medlemmer af et nyt ekspertudvalg, der skal samle viden om, hvilken betydning SU har for de studerende.

Det skriver Uddannelses- og Forskningsministeriet i en pressemeddelelse. Formålet med SU-udvalget er at undersøge, om det danske SU-system kan indrettes på en bedre måde, for eksempel med henblik på at understøtte kortere studietid og bedre social mobilitet. Udvalget skal også se på international forskning og erfaring fra andre lande. Medlemmerne er forskere med baggrund i økonomi, sociologi og uddannelse. Der skal aflægges rapport ved udgangen af 2019.

KU-LEKTOR SKAL RÅDGIVE OM DELEØKONOMI

Anna Ilsoe, lektor ved FAOS – Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier på Sociologisk Institut på Københavns Universitet, er udpeget som et af i alt 15 medlemmer af Rådet for Deleøkonomi. Det er erhvervsminister Rasmus Jarlov (K), som har nedsat det nye råd, der skal

understøtte udviklingen af deleøkonomi i Danmark. Formand bliver Lars Bonde, der er koncerndirektør i Tryg.

Rådets medlemmer tæller blandt andre også en række iværksættere inden for deleøkonomi og personer fra fagforeningernes top.

KU-DATALOGER VINDER INNOVATIONS-PRIS FOR KUNSTIGT INTELLIGENT KUNDESERVICE

Tre forskere fra Datalogisk Institut på Københavns Universitet har udviklet et kunstigt intelligent kundeservicesystem med det, de selv kalder “verdens bedste chatbot”. Det skulle sikre kunderne mod at ende i endeløse telefonkøer og mod at være kastebold mellem kundemedarbejdere.

Foto: Maliken Kestner for Innovationsfonden

Fra venstre Mathias Bæk Tejs Knudsen, Søren Dahlgaard og Stephen Alstrup.

Projektet har vundet Innovationsfondens innovationspris “Grand Solutions” på en million kroner.

Chatbots bruges i dag i stor stil som kundeservice på hjemmesider. De styres af et computerprogram eller en kunstig intelligens, som reagerer på bestemte søgeord i en kundes spørgsmål og derefter sender autogenererede svar tilbage. Problemet er, at få af dem er særlig intelligente eller taler sammen med resten af kundeserviceapparatet.

De tre KU-forskere har analyseret en masse almindelige spørgsmål fra virksomheders kundeservice og har udviklet en kunstigt intelligent sprogmodel, der gør chatbotten i stand til at indgå i en dialog med kunder og løse deres problem. Den kan også stille den enkelte kunde om til den rigtige servicemedarbejder, hvis det er nødvendigt.

“Resultatet for slutbrugerne er en hurtigere og mere præcis kundeservice, hvor de ikke skal gentage sig selv eller sidde i en lang kø, når der er myldretid i supporten”, siger Søren Dahlgaard, den ene af udviklerne.

Mathias Bæk Tejs Knudsen, ph.d. i algoritmik, Søren Dahlgaard, ph.d., og professor Stephen Alstrup har startet virksomheden SupWiz, som udvikler og sælger kundeservicesystemet.

NY RUC-PROFESSOR I KEMI

Martin Prechtel er tiltrådt som ny professor i kemi på Institut for Naturvidenskab og Miljø på Roskilde Universitet.

Han arbejder med katalyse og udvikling af bæredygtige metoder til lagring og frigivelse af energi baseret på brint, der giver en ren forbrænding i brændselsceller.

Før har han været ansat på Universitæt zu Köln, hvor han har været uafhængig forskningsgruppeleder og privatdocent. Martin Prechtel holdt sin tiltrædelsesforelæsning den 8. februar.

AU-FORSKNINGS-CENTER SKAL UNDERSØGE HADEFULDE YTRINGER PÅ NETTET

Michael Bang Petersen, professor ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet, er en af i alt 13 forskere, der i starten af februar modtog en Semper Ardens-bevilling fra Carlsbergfondet.

De 15,7 millioner kroner skal bruges til at oprette et nyt forskningscenter, som skal undersøge årsagerne til og konsekvenserne af hadefulde ytringer på internettet. Målet er at finde strategier, der kan dæmme op for fjendtlige politiske debatter.

Center for Forskning i Online Politisk Fjendtlighed (ROPH) skal indsamle store mængder af data fra for eksempel sociale medier og registerbaserede data. Materialet skal give et indblik i, hvilke psykologiske, sociologiske og politiske forudsætninger der skaber grobund for verbale overfald på sociale medier.

DTU-FORSKER VINDER ERHVERVS-FORSKERPRIS

Innovationsfondens erhvervsforskerpris for 2019 går til **Martina Fischetti**, der i sin erhvervs-ph.d. har udviklet matematiske modeller til design af havvindmølleparker.

Det er lykkedes hende at udvikle en række modeller og algoritmer, som optimerer designfasen betydeligt hos virksomheden Vattenfall.

Hun har bl.a. udviklet en model, der kan bruges til at beregne den optimale placering af vindmøller, så de ikke “skygger” for hinanden, og energiproduktionen dermed kan øges.

I dag er Martina Fischetti tilknyttet DTU som ekstern lektor og ansat som ledende ingeniør i Vattenfalls afdeling for System Design i Kolding. Hun har desuden startet et netværk – AIROyoung – for unge forskere i sit hjemland, Italien.

CARLSBERGFONDET GIVER 200 MIO. KR. TIL 13 FORSKERE

Carlsbergfondet har uddelt godt 200 millioner kroner til 13 prominente forskere. Deres projekter skal skabe videnskabelige nybrud, sikre Danmark en fortsat førerposition i international topforskning og bidrage til at løse verdens store udfordringer, skriver fondet i en pressemeddelelse.

Foto: Carlsbergfondet

Alle bevillingsmodtagere er internationalt anerkendte topforskere med tilknytning til danske forskningsmiljøer.

Semper Ardens-projekterne spænder fra grundvidenskabelige studier af antistof over forskning i klimaresistente afgrøder til opbygning af en database over danskernes liv tilbage til 1700-tallet.

Modtagerne er fra:

AU: Jeffrey S. Hangst, Andreas Roepstorff, Troels Skrydstrup, Michael Bang Petersen og Thomas Pohl

KU: Michael Broberg Palmgren, Dan Zahavi, Martin Bizzarro, Matthew Collins, Jens Leth Hougaard, Anne Løkke, Marcus Thomas Pius Gilbert

Nationalmuseet: Bjarne Grønnow

85 forskere havde ansøgt om en Semper Ardens-bevilling, som løber i op til fem år.

NY CBS-REKTOR STARTER 1. MARTS

Copenhagen Business School skal have ny rektor, og valget er faldet på **Nikolaj Malchow-Møller**, som tiltræder stillingen 1. marts 2019. Han afløser Per Holten-Andersen.

Nikolaj Malchow-Møller kommer fra en stilling som dekan på Syddansk Universitet, men han har rødder på CBS, hvor han har været forskningschef for Centre for Economic and Business Research (CEBR).

CBS-bestyrelsen har lagt stor vægt på hans erfaring med universitetsledelse, først

som institutleder fra 2009 til 2014 og som dekan fra 2014.

Nikolaj Malchow-Møller glæder sig til at begynde arbejdet:

“CBS har gennem de seneste 25 år etableret et fantastisk stærkt brand med en række meget stærke, mangfoldige og internationale forskningsmiljøer, Danmarks mest efterspurgte uddannelser og forskere, der er toneangivende i samfundsdebatten. Det skal vi holde fast i. Samtidig håber jeg, at vi kan udnytte denne unikke position til at tydeliggøre og styrke CBS’ værdi for det danske samfund”, udtaler han.

DTU-CENTER FÅR NY DIREKTØR

Karina Rothoff Brix tiltræder som direktør for Center for Livslang Læring – DTU Learn for Life – den 1. marts.

Hun kommer fra en stilling som direktør for Copenhagen School of Entrepreneurship ved CBS og er uddannet cand.merc.jur. og Master of Management Development samme sted.

Center for Livslang Læring samler efteruddannelsesaktiviteterne fra DTU Diplom Center for Videreuddannelse, DTU Executive School of Business (DTU Business) og efteruddannelsesansvarlige i Afdelingen for Uddannelse og Studerende.

Den 1. april flytter centerets ca. 25 medarbejdere ind på Lyngby Campus.

NY DEKAN PÅ KU-SAMF

Mikkel Vedby Rasmussen bliver ny dekan på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet. Han kommer fra en stilling som institutleder ved Institut

for Statskundskab på fakultetet.

Han tiltræder den 1. maj 2019 som afløser for Troels Østergaard Sørensen, som siden 2006 har beklædt posten, men som nu går på pension.

KU skriver i en pressemeddelelse, at indstillingsudvalget støttede rektors beslutning om at vælge den 46-årige Mikkel Vedby Rasmussen til at udvikle universitetets samfundsvidenskabelige forskning og uddannelser.

“Det er med glæde, at vi kan ansætte institutleder Mikkel Vedby Rasmussen som ny dekan på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Som dekan får han en fremtrædende rolle med at demonstrere samfundsvidenskabernes betydning, skabe mere tværfaglig udvikling og sammenhængskraft og positionere fakultetet via

en aktiv international forskningsformidling. Også gennemførelse af KU’s Strategi 2023 bliver en central opgave. Og jeg er overbevist om, at han med afsæt i sin hidtidige karriere er den rette til at påtage sig den opgave”, udtaler rektor Henrik C. Wegener.

Mikkel Vedby Rasmussen bliver ansat for en femårsperiode med ansvar for fakultetets ledelse og økonomi.

Han er uddannet fra Københavns Universitet og London School of Economics and Political Sciences, og hans forskningsområder omfatter international politik, forsvarspolitik, globalisering og konflikter. Han har også været seniorforsker på Dansk Institut for Militære Studier, kontorchef i Forsvarsministeriet og centerleder på Københavns Universitets Center for Militære Studier.

KU-Samf har 6.700 studerende, 420 ansatte og et budget på 526 millioner kroner for 2019.

15 MILLIONER TIL AAU-LEKTOR, DER VIL UDVIKLE BATTERI AF SKIMMELSVAMP

Jens Laurids Sørensen, lektor ved Institut for Kemi og Biovidenskab ved Aalborg Universitet, har modtaget 15 millioner kroner til projektet “Fungal Batteries for Storing

Sustainable Energy” fra Novo Nordisk Fondens Interdisciplinary Synergy Program.

Jens Laurids Sørensen er i gang med at udvikle en ny type batteri, hvor konventionelle og ikkebæredygtige materialer erstattes med skimmelsvampe. I dag bliver de fleste batterier fremstillet med sjældne metaller som litium eller af restprodukter fra olieindustrien, hvilket er voldsomt forurenende.

Ifølge Jens Laurids Sørensen kan skimmelsvampe ved hjælp af nogle pigmenter skifte farve, når de bliver udsat for lys. Svampenes pigmenter kan oxidere og reducere og dermed ophobe og aflade energi, præcis som man ser i batterier i dag. Forskerne har allerede bygget en lille, velfungerende prototype på omkring 1,5 volt, men målet er at bygget et stort batteri.

Har du en navnenyhed, som du tænker er relevant, så send den til redaktionen på cbl@dm.dk. Vi kan ikke love, at alle kommer med og forbeholder os ret til at redigere teksten.

Al henvendelse vedr. adresseændring eller -fejl hos din medlemsorganisation (DM eller Djøf).

Hurra for masterne

CBS sætter ikke lysene under skæpper, men fejrer med helsides avisannoncer, når skolens masterstuderende bliver færdige.

Af Lasse Højsgaard – lah@dm.dk

Foto: Claus Bjørn Larsen - Ritzaus Scampix

Da vi ikke kan vise billederne af de glade dimittender i Politiken, er her et hold nye MBA'er (Master of Business Administration) fra deres dimissionsfest på CBS.

På CBS har man en smuk tradition. Den består i at hylde skolens dimittender med billeder i avisen, lidt som man i gamle dage kunne finde på at rykke en annonce i lokalavisen, når nogen blev konfirmeret eller fyldte rundt.

Det er dog ikke Frederiksberg Bladet, CBS går til med sine nyudsprungne akademikere. En gennemført universitetsuddannelse fortjener selvsagt lidt hårdere stød i trompeterne. Det fik de forleden, da man i dagbladet Politiken kunne opleve hele to helsidesannoncer i 1. sektion med overskriften "Master of Public Governance ønsker tillykke med mastergraden" og et klassefoto med de glade dimittender. Og da en helsidesannonce i Politikens broadsheetformat jo har en anseelig størrelse, var der plads til at opridse alle navnene og ikke mindst deres civile arbejdsgivere.

Den drevne symbolanalytiker kunne også hæfte sig ved, at det ellers så blå CBS havde valgt en markant rød baggrundsfarve til sin hyldest af disse offentligt ansatte.

"Avisannoncerne har vi faktisk haft på masteruddannelserne i mange år.

De første MBA- og MPA-uddannelser startede i midten af halvfemserne. Så det med at lykønske dimittender, som vi synes har arbejdet hårdt, og have deres organisationer med er en del af en gammel tradition. Jeg tror, den måske udspringer af den angelsaksiske tradition, hvor man markerer afslutningen med kapper og hatte", fortæller Rebecca Svane Bolt, der er programdirektør på Master of Public Governance-uddannelsen.

Udbydelsen af masteruddannelser er en stor forretning for CBS. At tage en Master of Public Governance koster 206.000 kroner i studieafgifter. Så det skæpper godt i pengekassen, når – som i dette tilfælde – 58 MPG-studerende kommer igennem møllen.

"Selvfølgelig er der også noget synlighed i annoncerne – vi får vist, at her er vi. Og bliver nogen så opmærksomme på uddannelsen, er det fint. Men formålet er primært at lykønske dimittenderne", siger Rebecca Svane Bolt.

Der er dog forskel på, hvilke aviser man bruger til tillykkeannoncerne. Hvor MPG-uddannelsen altså bruger Politiken, hælder MBA-uddannelsen

mere til det blå segment med aviser som Børsen, Berlingske, Jyllands-Posten og sågar også Sydsvenskan i ny og næ.

"Det handler om, hvilke aviser vi forestiller os, at vores studerende primært er målgruppe for. Vores uddannelser er betalingsuddannelser, og ofte er det arbejdsgiveren, der betaler. Vi vil jo gerne give en hilsen tilbage til arbejdsgiverne. Det er også en overvejelse – hvilken avis der læses i sektoren".

Men helsidesannoncer i Politiken – er det ikke dyrt? Jo. Ifølge Politikens egne listepreiser koster de to annoncer på side 3 og 5 samlet omkring 430.000 kroner. Men nu udspringer CBS jo som bekendt af den gamle købmandsskole, og Rebecca Svane Bolt kan afsløre, at begge annoncer blev købt til en samlet pris af 72.000 kroner.

Men mon ikke det varer lidt, før CBS udvider traditionen med tillykkeannoncer til også at omfatte de 3.000-4.000 kandidater, der årligt dimitterer. ■